

MONOGRAFIA

JUDEȚULUI MUREȘ

Cuprins

1. Prezentare generală a județului	3
2. Indicatori sintetici ai activității economice	13
3. Agenți economici	15
4. Industrie și construcții.....	21
5. Agricultură și silvicultură	25
6. Transporturi.....	30
7. Comerț exterior	31
8. Forța de muncă și veniturile salariale	35
9. Activitatea bancară.....	38
10. Investiții străine.....	42
Bibliografie	45

1. Prezentare generală a județului

1.1. Situație geografică

Județul Mureș este situat în zona central-nordică a țării în centrul Podișului Transilvaniei fiind cuprins între meridianele 23°55' și 25°14' longitudine estică și paralele 46°09' și 47°00' latitudine nordică. Județul se întinde între culmile muntoase ale Călimanului și Gurghiului până în Podișul Târnavelor și Câmpia Transilvaniei. Axa fizico-geografică a județului este râul Mureș, care străbate județul de la NE către SV pe o distanță de 140 km, râul împrumutând și numele Mureș, județului. Județul se învecinează cu județele, Alba, Brașov, Bistrița Năsăud, Cluj, Harghita, Sibiu și Suceava.

1.2. Suprafața

Județul Mureș are o suprafață totală de 6.714 km² care reprezintă 2,8% din suprafața totală a țării.

1.3. Clima

Județul Mureș se află în sectorul de climat continental-moderat de dealuri și păduri, precum și în sectorul climei de munte cu veri mai călduroase și ierni lungi și reci, cu precădere în zonele montane din nord-estul județului. În partea de vest a județului climatul are nuanțe mai aride, verile fiind în general mai secetoase și mai calde.

1.4. Forme de relief

Relieful colinar și de podiș deluros este prezent pe suprafața județului într-o proporție de 50%. Din cealaltă jumătate fac parte dealurile subcarpatice transilvănene și munții vulcanici Călimani - Gurghiu. Profilul topografic al reliefului apare sub forma unei curbe hipsografice ascendente cu relative echilibrări orizontale și salturi altimetrice pe sectoare, având ca punct de minim Valea Mureșului din apropierea Ludușului, cu o altitudine de 300 m și ca punct de maxim creasta Munților Călimani la 2100 m. Pe suprafața județului pot fi identificate următoarele unități de relief: Munții vulcanici Călimani-Gurghiu, Dealurile subcarpatice transilvănene ale Reghinului și Târnavei Mici, podișul Târnavelor și Câmpia colinară a Transilvaniei.

1.5. Resurse naturale

Principalele resurse naturale ale județului sunt constituite din gaze naturale, rocile pentru materiale de construcție, izvoarele minerale clorosodice, pădurile.

1.6. Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică a județului Mureș cuprinde în întregime râul Mureș, acesta colectând toate apele din bazinul Transilvaniei și străbate teritoriul județului pe o distanță de 187 km. Rețeaua hidrografică este completată de lacurile, iazurile și bazinele de retenție. Pe râuri au fost create lacuri piscicole cum ar fi Zău de Câmpie (133 ha), Șăulia (48 ha), Tăureni (53 ha). Importanță deosebită prezintă lacurile de la Fărăgău pentru flora și fauna lor, precum și lacurile sărate pentru interes balneoclimateric, respectiv Ideciu de Jos, Jabenii și Sângiorgiu de Mureș.

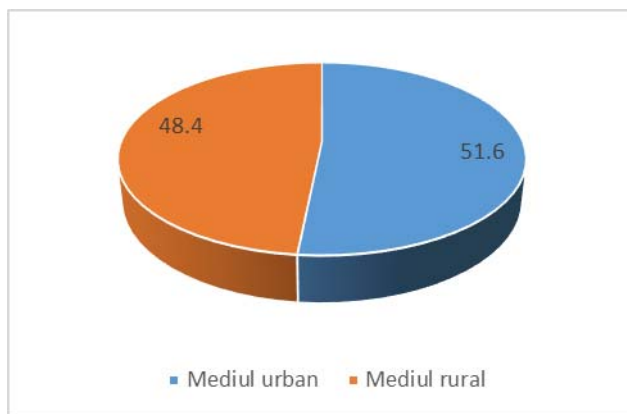
Cel mai renumit complex este complexul lacustru de la Sovata, lacul Ursu fiind cel mai caracteristic lac helioteamic din Europa.

1.7. Populația (număr, densitate, structura etnică, grad de urbanizare)

Numărul total al populației la 1 ianuarie 2012 era de 578.578 locuitori dintre care 282.675 bărbați (48,9 la sută) și 295.903 femei (51,1 la sută).

În mediul urban trăiesc 298.712 (51,6 la sută) locuitori, iar în mediul rural 279.866 (48,4 la sută) locuitori.

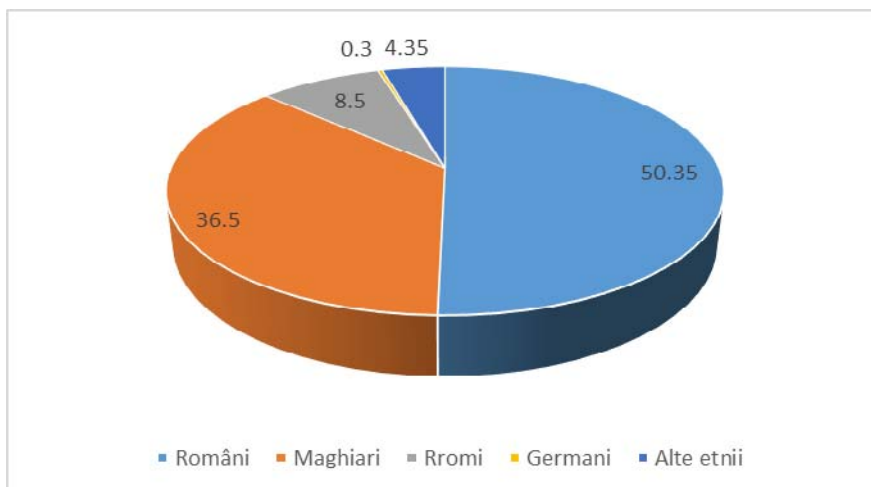
Grafic 1.1 Populația

Populația din mediul urban în proporție covârșitoare se află în municipiul reședință de județ, Târgu Mureș cu 134.290 locuitori, urmat de Reghin cu 33.281 locuitori, Sighișoara cu 28.102 locuitori, Târnăveni cu 22.075 locuitori, Luduș cu 15.328 locuitori, Sovata cu 10.385 locuitori, Iernut cu 8.705 locuitori, Ungheni cu 6.945 locuitori, Sărmașu cu 6.942 locuitori, Miercurea Nirajului cu 5.554 locuitori și Sângiorgiu de Pădure cu 5.166 locuitori.

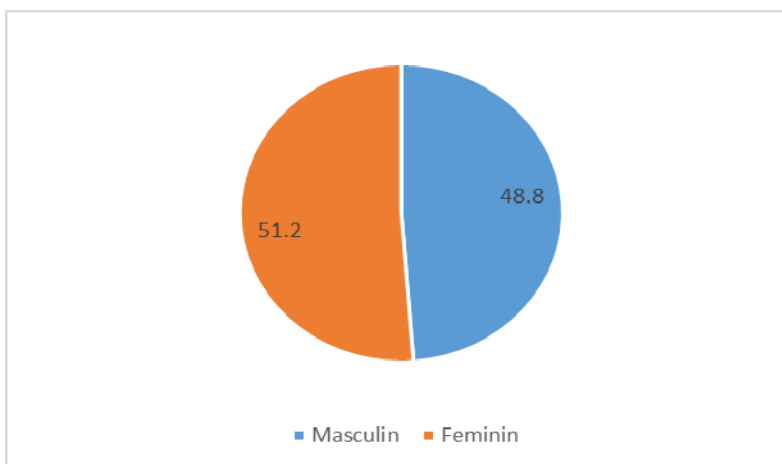
Structura etnică a populației județului Mureș la 20 octombrie 2011 se prezintă astfel: români 50,35 la sută, maghiari 36,5 la sută, romei 8,5 la sută, germani 0,3 la sută și alte etnii 4,35 la sută.

Grafic 1.2 Structura etnică

Din totalul de 550.846 locuitori ai județului Mureș la data de 20 octombrie 2011, 268.941 locuitori erau de sex masculin (48,8 la sută) și 281.905 locuitori erau de sex feminin (51,2 la sută).

Grafic 1.3 Structura pe sexe

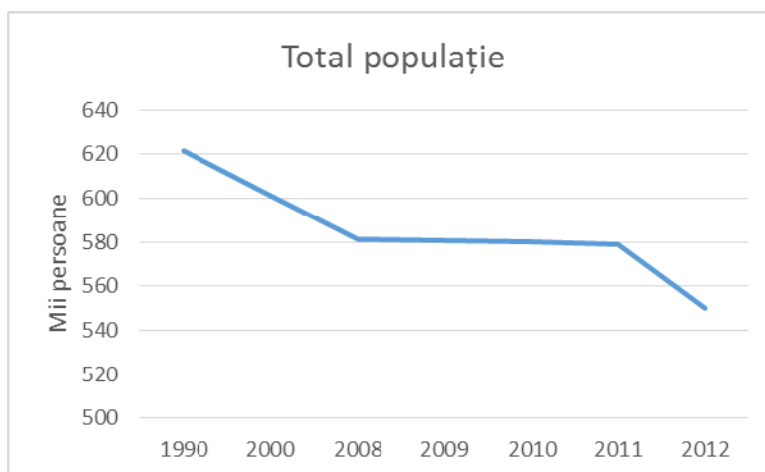

În perioada 1 iulie 1990-iulie 2012, populația județului a scăzut continuu cu 11,5 la sută, principalii factori ai reducerii acesteia fiind reducerea natalității și emigrarea în străinătate a cetățenilor români după 1990.

	1990	2000	2008	2009	2010	2011	2012
Total populație	621,4	601,6	581,3	580,8	580,2	578,9	550,2

mii persoane

Grafic 1.4 Evoluția populației

Județul Mureș ocupă locul 15 pe total țară la gradul de urbanizare, după județul Hunedoara și locul 14 ca număr al populației urbane, conform recensământului din 2011. Densitatea populației, urmare recensământului din 2011, a fost de 82,0 persoane /km².

1.8. Număr de localități (municipii, orașe, comune)

Județul are 11 municipii și orașe din care 4 municipii (Târgu Mureș, Reghin, Sighișoara, Târnăveni), 7 orașe (Iernut, Luduș, Miercurea Nirajului, Sângeorgiu de Pădure, Sărmașu, Sovata, Ungheni) și 91 comune cu 464 sate.

1.9. Scurte prezentări ale reședinței de județ și ale principalelor orașe

Orașul Târgu Mureș, este municipiul reședință de județ al județului Mureș, situat în Podișul Transilvaniei, pe cursul râului Mureș.

Prima atestare documentară a orașului, datează din 1332 sub numele de Novum Forum Sicularum, dar cercetările arheologice au descoperit urme de locuire încă din preistorie. Orașul a purtat denumirea de Murăș-Oșorhei.

În 1405 Sigismund de Luxemburg, rege al Ungariei acordă dreptul de a organiza târguri, iar în 1482, prin semnătura regelui Matei Corvin al Ungariei, orașul devine oraș regal. La 29 aprilie 1616, Gabriel Bethlen, principele Transilvaniei, semnează actul prin care orașul devine oraș liber regesc (municipiu), schimbându-și numele din vechiul Szekelyvasarhely în Marosvasarhely (Târgu-Mureș).

Orașul este pentru secole reședința scaunului Mureșului, unul din cele 6 scaune secuiești - entități administrative autonome ale secuilor. Pe parcursul secolelor, numeroase Diete ale principatului Transilvaniei sunt ținute aici, mai mulți principii ai Transilvaniei sunt aleși sau înscăunați în acest municipiu.

În opoziție cu intenția principelui Janos Zsigmond, și în prezența sa, la 6 ianuarie 1571, dieta de la Târgu-Mureș a hotărât și codificat libertatea conștiinței religioase în Transilvania a celor patru confesiuni - Romano Catolică, Calvinistă, Lutherană și Unitariană. Principele dorea o promovare deosebită a acestora din urmă. Acest eveniment a constituit o contribuție de dimensiune europeană la instalarea toleranței religioase, model practicat peste secole în Transilvania (în aceea vreme biserica Ortodoxă nu avea același statut cu celelalte religii menționate).

Cea mai veche construcție arhitecturală a orașului **Târgu Mureș**, este biserica și cetatea. Cetatea are un zid cu 7 bastioane, construite de breslele din oraș.

Biblioteca Teleki a fost prima bibliotecă publică care s-a deschis în România, în anul 1802. Conte Teleki Samuel a fost un om de știință foarte recunoscut în Europa și a avut o mare pasiune pentru cărți, achiziționând în cei 60 de ani de viață ai săi o colecție reprezentativă de opere științifice, dar și de rarități bibliofile. Cele 40.000 de volume ale lui Teleki și cele 80.000 ale lui Bolyai alcătuiesc fondul de carte al bibliotecii. În interiorul bibliotecii este păstrat și în zilele noastre mobilierul și poziționarea originală a cărților.

Biserica de lemn a început a fi construită în anul 1793 și finalizată în anul 1794. Reprezintă un important monument istoric, care își păstrează și în prezent înfățișarea inițială, deși a fost renovată în repetate rânduri.

Biserica de piatră a fost construită între anii 1792-1794, în stil baroc, iar după cel de-al Doilea Război Mondial, lăcașul a trecut în proprietatea creștinilor ortodocși, fiind renovată, păstrându-se însă vechile icoane.

Palatul Culturii a fost ridicat între 1911 și 1913 în stilul secesionist. Palatul are un hol cu o lungime de 45 m și deține 12 vitralii ce au avut ca scop să reprezinte Europa la expoziția mondială de artă decorativă din San Francisco, însă a izbucnit Primul Război Mondial. La cel de-al treilea etaj sunt expuse peste 1000 de tablouri foarte valoroase și o bibliotecă cu peste un milion de exemplare.

Numele actual a fost adoptat în perioada interbelică. În 1989, Târgu Mureș primește statutul de oraș-martir, în semn de recunoștință pentru eroismul de care a dat dovadă la Revoluția din decembrie 1989.

În prezent, orașul Târgu Mureș este un important centru cultural și școlar, cu numeroase universități, teatre, biblioteci, muzee, numeroase instituții de cultură, o grădină zoologică și multe alte obiective turistice.

Sighișoara a fost declarat în 1999 monument protejat de UNESCO și este pe lista patrimoniului mondial în rând cu alte orașe Europene care dețin monumente de acest rang. Este un oraș superb ce adăpostește o istorie de mii de ani, un oraș unde conviețuiesc deopotrivă români, unguri și sași. Numit în germană Schaaburg, în limba maghiară Segesvar, Sighișoara rămâne o pitorească cetate medievală. Cetatea și orașul au fost întemeiate în plin Ev Mediu. Pentru prima oară în 1280, orașul Sighișoara apare sub denumirea de "Castrum Sex" ca mai apoi în 1435 să apară sub numele de "Sighișoara. Aici s-a bătut o monedă proprie ce a circulat pe tot teritoriul Transilvaniei. În 1511, în cetatea Sighișoara are loc una dintre cele mai puternice răscoale din istoria sa, meșteșugarii, sărăcimea orașului s-au răscolat împotriva bogătașilor. O

mare cinste a însemnat pentru acest oraș Dieta Transilvaniei, deoarece cu decenii în urmă tot la Sighișoara s-a întrunit Dieta Transilvaniei pentru a-l alege ca principe pe Gheorghe Rákóczi I, permanent aliat al domnilor români din Țara Românească și Moldova. Sighișoara cunoaște o perioadă de glorie devenind un important centru cultural. Sculptori, pictori veniți din sudul Germaniei, din Austria alături de personalități remarcante autohtone ca Elias Nicolai au contribuit la înflorirea orașului în acele timpuri. În sec al XVII-lea Sighișoara trece printr-o perioadă grea din istoria sa, deoarece în anele cetății s-au consemnat numeroase calamități: asedii, foamete, jafuri și epidemii de ciumă, inundații mari, cutremure și incendii pustiitoare.

În secolul al XIX-lea, în timpul revoluției de la 1848, regiunea Târnavelor este scena unor lupte crâncene. În 1849 are loc bătălia de la Albești unde a căzut la datorie unul dintre cei mai vajnici revoluționari maghiari, poetul Petőfi Șandor. În memoria lui, s-a ridicat în satul Albești un impunător monument comemorativ și un muzeu memorial. După primul război mondial, popoarele oprimate își cer dreptul la viață proprie. Prin Marea adunare populară de la Alba Iulia din decembrie 1918, declara Unirea cu România. În perioada comunistă, a fost distrusă o bună parte a centrului istoric (orașul de jos), lucru care se poate remarca prin tipicele construcții de blocuri care au fost plasate în locul vechilor clădiri. Salvarea Sighișoarei, a fost căderea regimului comunist, care a dus și la stoparea lucrărilor de “reînnoire”. Centrul istoric cu clădirile sale seculare este fără îndoială cel mai mare capital pe care Sighișoara îl deține.

1.10. Monumente istorice, de arhitectură și artă, muzee, instituții culturale

Județul Mureș dispune de numeroase monumente istorice, de arhitectură, muzee și instituții culturale, astfel: muzee (Muzeul Bolyai, Muzeul de Artă, Muzeul de Etnografie și Artă Populară, Muzeul de Științe ale Naturii); instituții culturale (Palatul Culturii, Bibliotecile, Teatrul Național din Târgu Mureș, Teatrul Studio din Târgu Mureș, etc); monumente istorice (Palatul Teleki Bolyai, Casa Banyai, Casa cu Arcade, Cercul Militar, Palatul Apollo, Cetatea medievală din Sighișoara, Palatul Administrativ Tabula Regia, Cetatea Medievală din Târgu Mureș, Biserica reformată din cetate, Biserica Reformată cu Turn din Târgu Mureș, Biserica Sfântul Ioan Botezătorul din Târgu Mureș, Sinagoga Status Quo Ante, etc.)

1.11. Unități de cazare

Situația unităților de primire turistică în perioada 2008-2012 se prezintă astfel:

	2008	2009	2010	2011	2012
Hoteluri	22	22	25	40	47
Hoteluri tineret	2	2	-	-	-

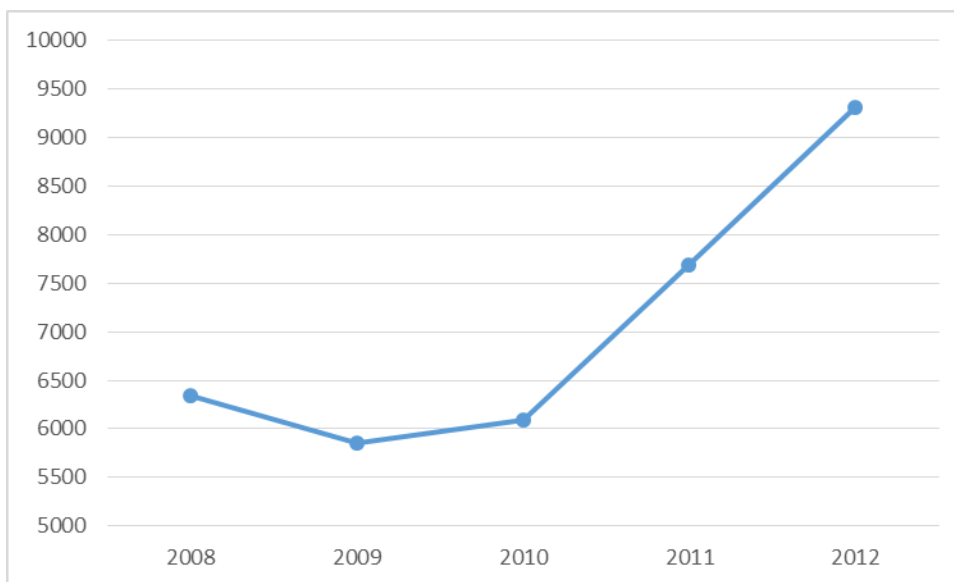
Hosteluri	1	1	3	4	5
Moteluri	6	5	5	8	14
Vile turistice	30	14	15	18	13
Cabane turistice	1	2	3	3	4
Pensiuni turistice	32	39	47	47	81
Pensiuni agroturistice	19	15	17	23	30
Campinguri	4	2	3	3	3
Popasuri turistice	1	1	1	2	2
Bungalouri	1	1	1	1	12
Tabere elevi și școlari	3	3	3	3	3
Total	122	107	123	142	214

Comisia Națională de Prognoză – Evoluția principalilor indicatori economico-financiari; INS Mureș, Statistici regionale;

INS – Anuarul statistic al României 2008-2012; Anuarul statistic al județului Mureș, 2008- 2012

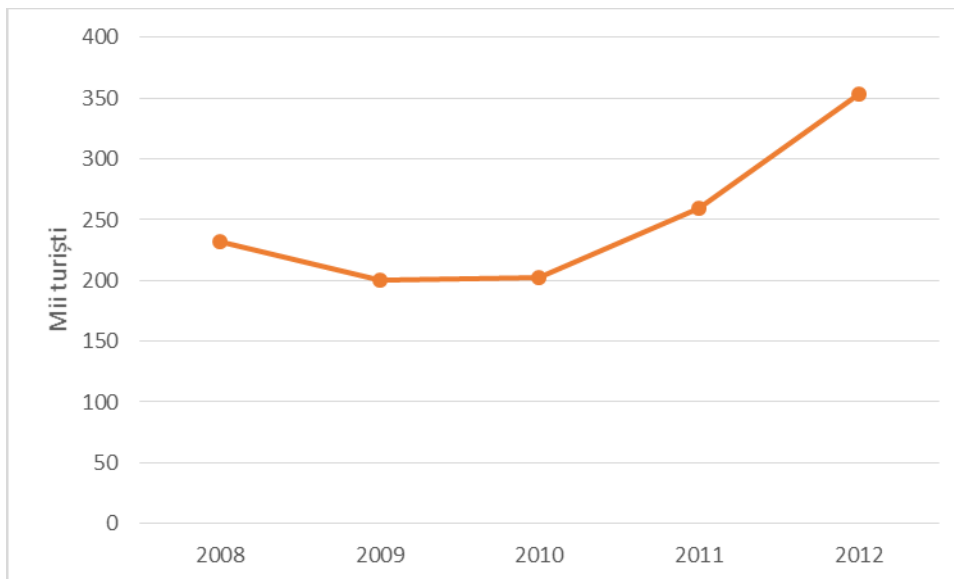
Capacitatea de cazare (locuri în unitățile de primire turistică) a scăzut de la 6345 locuri în 2008, la 5854 în anul 2009 și a crescut la 6093 locuri în 2010, 7692 locuri în 2011 și 9317 locuri în 2012 (o creștere de aproximativ 47 la sută).

Figură 1.5 Capacitatea de cazare

Numărul turiștilor cazați (mii turiști) a scăzut de la 231,5 în 2008 la 200,3 în 2009 dar ulterior a crescut la 202,9 în 2010, la 259,1 în 2011 și 353,5 în 2012 (o creștere de 52,5 la sută pe toată perioada).

Figură 2.6 Numărul turiștilor cazați

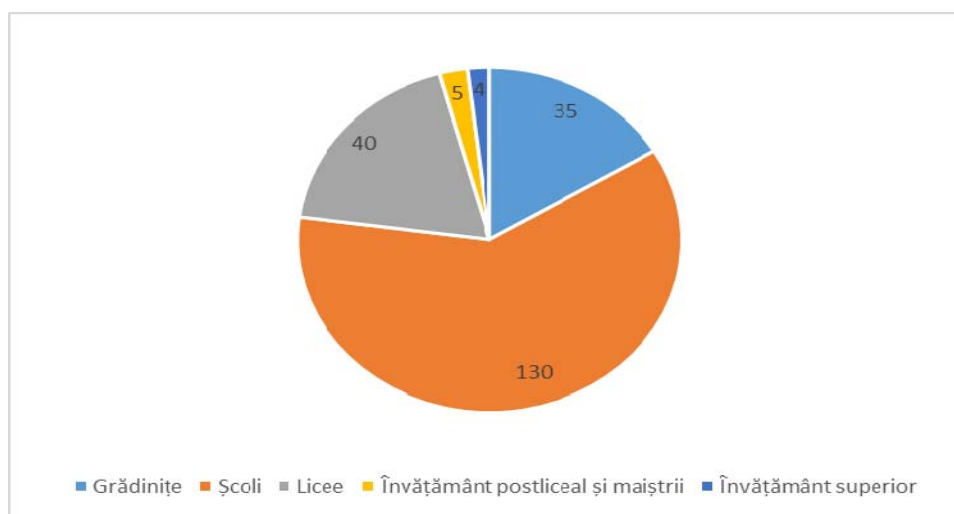

Deși numărul de locuri și capacitatea de cazare au crescut în intervalul 2008-2012, gradul de utilizare a capacității de cazare s-a redus continuu de la 34,1 la sută în anul 2008, la 32,3 la sută în 2009, 29,5 la sută în 2010, 28,2 la sută în 2011 și 28 la sută în 2012. Cauzele principale ale reducerii gradului de utilizare a capacităților de cazare sunt: creșterea capacităților de cazare într-un ritm superior creșterii numărului de turiști; reducerea veniturilor populației urmare a crizei economico-financiare; reducerea acțiunilor firmelor de pregătire a personalului, etc.

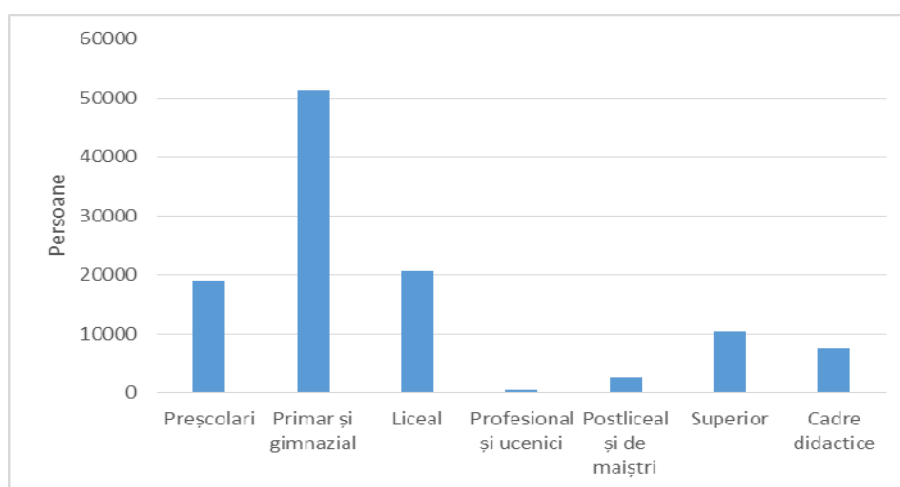
1.12. Unități de învățământ

În județul Mureș procesul de învățământ în anul 2012 - 2013 se desfășoară în 214 de unități de învățământ cu personalitate juridică astfel: 35 grădinițe (învățământ preșcolar), 130 școli (învățământ primar și gimnazial), 40 licee, 5 unități de învățământ postliceal și maiștri, 4 unități de învățământ superior (15 facultăți). În perioada 2012-2013 în procesul de învățământ au fost cuprinse 104.523 persoane astfel: 18882 preșcolari, 51324 în învățământul primar și gimnazial 20.760 în învățământul liceal, 450 în cel profesional și ucenici, 2.703 în învățământul postliceal și de maiștri și 10.494 în învățământul superior. Învățământul de toate gradele a fost asigurat de 7533 cadre didactice.

Figură 3.6 Structura unităților de învățământ (2012-2013)

Figură 4.7 Numărul persoanelor cuprinse în procesul de învățământ pe diferite categorii (2012-2013)

În municipiul Mureș sunt prezente universitățile: Universitatea de Medicină și Farmacie Târgu Mureș, Universitatea Dimitrie Cantemir, Universitatea de Arte, Universitatea Petru Maior și Universitatea Spiru Haret.

1.13. Rețeaua sanitară

număr unități sanitare

Județul Mureș	Forme de proprietate	2008	2009	2010	2011	2012
Spitale	Total	9	9	14	13	13
	Proprietate privată	0	0	5	5	5
Policlinici	Total	47	42	44	40	40
Dispensare medicale	Total	6	5	6	6	6
Creșe	Total	8	8	9	10	10
	Proprietate publică	8	8	9	10	10
Farmacii și puncte farmaceutice	Total	208	2011	212	220	229
	Proprietate privată	196	199	200	210	219
Cabinete medicale de specialitate	Total	592	610	279	294	268
	Proprietate privată	541	559	234	245	224
Laboratoare de tehnică dentară	Total	74	58	57	57	58
	Proprietate privată	74	58	57	57	58
Cabinete medicale de medicină generală	Total	42	44	40	1	1
	Proprietate privată	42	44	27	1	1
Cabinete medicale de familie	Total	327	324	331	314	308
	Proprietate privată	79	83	104	104	139
Cabinete medicale stomatologice	Total	314	320	312	331	324
	Proprietate privată	255	262	257	277	271
Cabinete medicale școlare și studențești	Total	20	24	75	83	83
	Proprietate privată	0	0	0	0	0
Depozite farmaceutice	Total	14	14	15	15	10
	Proprietate privată	14	14	15	15	10

Comisia Națională de Prognoză – Evoluția principalilor indicatori economico-financiari; INS Mureș, Statistici regionale:

INS – Anuarul statistic al României 2008-2012; Anuarul statistic al județului Mureș, 2008- 2012

La sfârșitul anului 2012 în județul Mureș existau 13 spitale, 6 dispensare medicale, 10 creșe, 229 farmacii, 224 cabinete medicale de specialitate, 58 laboratoare de tehnică dentară, 1 cabinet de medicină generală, 308 cabinete de familie, 324 cabinete stomatologice și 83 cabinete medicale școlare și studențești. Din totalul unităților sanitare majoritatea sunt private cu excepția spitalelor, creșelor și a cabinetelor medicale și studențești. În toată perioada analizată numărul unităților a crescut la spitale, farmacii și puncte farmaceutice, cabinete stomatologice și cabinete medicale studențești, s-au menținut relativ constante la cabinete de familie, și cabinete de medicină generală și s-au redus la celelalte categorii (policlinici, cabinete medicale de specialitate, laboratoare de tehnică dentară, dispensare medicale, etc.), urmare măsurilor luate de guvern în 2011 de a închide unele unități sanitare precum și crizei economico-financiare.

Județul Mureș	Paturi în spitale	Medici	Stomatologi	Farmaciiști	Personal sanitar mediu	Personal sanitar auxiliar
Anii						
2008	4250	2052	322	402	3803	2537
2009	4230	1856	359	389	4404	2430
2010	4024	2032	397	384	3991	2332
2011	4042	2107	401	391	4025	2288
2012	4051	2169	401	397	3969	2259

Sursa: INS – Anuarul statistic al României 2010-2012;
 Anuarul statistic al județului Mureș 2010 -2012;
 Comisia Națională de Prognoză –Evoluția principalilor indicatori economico-financiar;
 INS Mureș Statistici Regionale.

Numărul paturilor din spitale s-a redus continuu din 2008 până în 2010 urmare măsurilor de reabilitare a unor spitale și a eficientizării acestora fiind în 2010 de 4024 față de 4250 în anul 2008 (94,7 la sută) și a crescut ușor în anii 2011 și 2012. Personalul de specialitate (medici stomatologi, farmaciști, personal mediu sanitar) cunoaște o descreștere în anul 2009 urmată de o ușoară creștere în anii următori. Activitatea medicală era realizată în anul 2012 de 2169 medici, 401 stomatologi, 397 farmaciști, 3969 personal sanitar mediu și 2259 personal sanitar auxiliar.

2. Indicatori sintetici ai activității economice

2.1. PIB al județului și ponderea acestuia în PIB al României

milioane lei, prețuri curente

	2008	2009	2010	2011	2012
Total economie	514700	501139,4	523693,3	557348,2	587499,0
Regiunea Centru	57303,0	57100,9	59120,1	61489,7	67495,0
Județul Mureș	11279,6	10854	10861,7	11362,6	12600,0
Ponderea județului în total economie (%)	2,2	2,16	2,07	2,04	2,14

Sursa: INS – Anuarul statistic al României 2010-2012; Anuarul statistic al județului Mureș 2010, 2011,
 Comisia Națională de Prognoză –Evoluția principalilor indicatori economico-financiar

Produsul intern brut al județului Mureș a scăzut în anul 2009 cu 3,8 la sută față de 2008, după care a avut un trend crescător până în anul 2012, creșterea fiind în această perioadă de 11,7 la sută (față de anul 2008), inferioară celui de creștere al produsului intern brut pe total economie, care a fost de 14,1 la sută, și celei pe regiunea Centru, care a fost de 17,8 la sută.

Ponderea produsului intern brut al județului Mureș în total economie, a scăzut de la 2,2 la sută în anul 2008 până în anul 2011 (de la 2,2 la 2,04) după care a crescut în anul 2012 la 2,14 la sută, pondere inferioară celei din 2008.

2.2. PIB pe locuitor la nivelul județului și raportul dintre acesta și media națională

PIB-ul/ locuitor	Euro/locuitor				
	2008	2009	2010	2011	2012
Total economie (euro)	6805	5807	6144	6528	6552
Regiunea Centru (euro)	6166	5338	5565	5961	6018
Județul Mureș (euro)	5269	4410	4447	4819	4895
PIB/locuitor al județului față de media pe țară (%)	77,43	75,94	72,38	73,82	74,71

1) Pentru produsul intern brut, pe locuitor, calculat pe baza cursului de schimb (în euro),

2) Pentru perioada 2008- 20112 s-a utilizat populația rezidentă (stabilă) la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

Sursa: INS –Anuarul statistic al României 20108-2012; Anuarul statistic al județului Mureș 2008-2012, Comisia Națională de Prognoză –Evoluția principalilor indicatori economico-financiari

Analizând indicatorii din tabelul de mai sus se constată că produsul intern brut al județului Mureș este inferior atât celui pe regiune cât și celui pe țară, acest lucru datorându-se existenței în județ ale acelor ramuri ale economiei naționale în care productivitatea muncii și valoarea nou creată sunt inferioare mediei regiunii și a mediei la nivel național, multe produse obținute și servicii prestate având destinație consumul intern, unde puterea de cumpărare este scăzută.

3. Agenți economici

3.1. Numărul unităților locale active

Denumire indicator	Perioada				
	2008	2009	2010	2011	2012
Nr. unităților locale active	14273	13941	12542	11556	11904
Cifra de afaceri (mil. Ron)	21797	19593	20489	24040	25978
Investiții brute	2363	1593	1662	17953	2157
Investiții nete	1697	1167	1138	1151	1300

Sursa: INS – Anuarul Statistic al României 2008-2012; Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012

Numărul unităților locale active a cunoscut o scădere permanentă în intervalul 2008-2012, urmare crizei economico-financiare atât la nivelul țării cât și la nivel mondial, scăderea fiind de 16,6 la sută. Cifra de afaceri a cunoscut o scădere în anul 2009 de 10,1 la sută, urmată de creștere în următorii ani, fiind în anul 2012 cu 19,2 la sută mai mare decât în anul 2008. Investițiile brute și nete au cunoscut o scădere mare în anul 2009 (67,4 la sută cele brute și 68,8 la sută cele nete), urmate de o creștere ușoară în anii următori, dar care nu a recuperat scăderea din 2009, nivelul investițiilor brute și nete fiind în 2012 sub cel din 2008 (91,3 la sută, investiții brute și 76,6 la sută cele nete).

Număr unităților locale active

ACTIVITĂȚILE	2008	2009	2010	2011	2012
AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	419	455	432	419	445
INDUSTRIE EXTRACTIVĂ	34	39	39	36	38
INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	1924	1830	1630	1506	1519
PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT	7	9	14	15	17
DISTRIBUȚIA APEI, SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	80	88	90	98	103
CONSTRUCȚII	1520	1544	1248	1073	1070
COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL	5361	4955	4566	4139	4229
HOTELURI ȘI RESTAURANTE	806	863	802	728	763
TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	947	948	870	867	922
INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	368	375	331	328	344
INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURĂRI	126	133	135	126	134
TRANZACȚII IMOBILIARE	228	261	200	186	178

ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	1227	1272	1114	1000	1049
ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPPORT	444	409	386	392	420
ÎNVĂȚĂMÂNT	63	69	59	60	70
SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	266	273	269	263	272
ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE	170	178	140	123	129
ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	283	240	217	197	202
TOTAL	14273	13941	12542	11556	11904

Sursa: INS- Anuarul Statistic al României 2008-2012; Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012

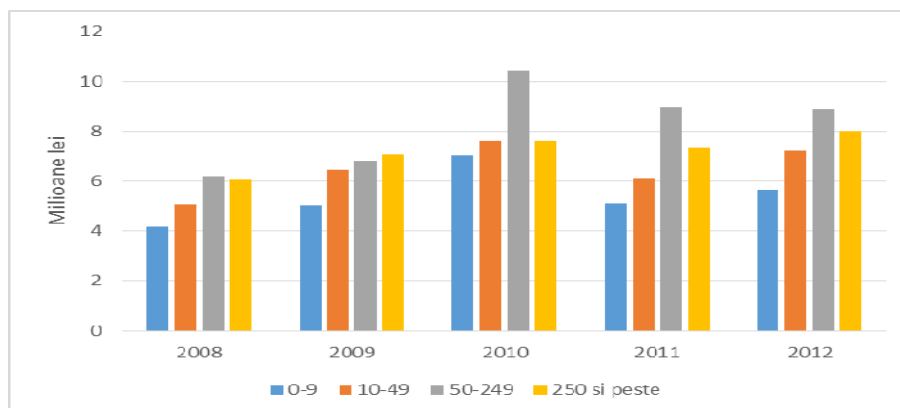
Analizând evoluția unităților active în dinamică se poate observa ca acestea au scăzut continuu pe întreg intervalul analizat, urmare crizei economico- financiare, reducerea fiind de 16.6 la sută. În structură, o pondere importantă în total unități active o au cele din comerțul cu ridicata și amănuntul, industria prelucrătoare, construcții, activități profesionale științifice și tehnice, hoteluri și restaurante, transport și depozitare.

Nr.unităților local active	Total	Clasa de mărime (după numărul de salariați)			
Anul		0-9	10-49	50-249	250 și peste
2008	14273	12567	1366	289	51
2009	13941	12319	1319	262	41
2010	12542	11005	1240	258	39
2011	11556	9893	1369	254	40
2012	11904	10236	1363	262	43

Sursa: INS- Anuarul Statistic al României 2010- 2012; Anuarul Statistic al județului Mureș 2010- 2012

Din datele prezentate se poate observa că ponderea mare în total societăți comerciale o au societățile cu un număr de 0-9 angajați, urmate de cele cu 10-49 angajați, cele cu 50-249 iar la final societățile mari cu peste 250 angajați. La finele anului 2012 toate societățile grupate pe clase de marime aveau un număr inferior celui din anul 2008.

Grafic 2.1 Cifra de afaceri a unităților local active pe clase de mărime (în funcție de numărul de salariați)

Cifra de afaceri * Miloane lei	Total	Clasa de mărime			
		0-9	10-49	50-249	250 si peste
2008	21797	4.156	5.075	6.189	6.041
2009	19593	5.021	6.469	6.827	7.058
2010	20489	7.033	7.627	10.426	7.619
2011	24040	5.124	6.141	8.949	7.352
2012	25978	5.671	7.208	8.893	8.020

*- cifra de afaceri s-a calculat doar pentru întreprinderile ce depun bilanț.

Sursa: INS- Anuarul Statistic al României 2008-2012; Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012

INS- Ancheta structurala a întreprinderii, Sucursala Mureș

Deși în structură numărul societăților comerciale cu un număr redus de salariați este cel mai mare, atunci când vorbim de cifra de afaceri, nivelul cel mai mare este obținut de cele ce se încadrează în categoria 50-249 salariați, urmate de întreprinderile active cu 250 salariați și peste, cele cu 10-49 salariați iar în final cele cu 1-9 salariați, ceea ce ne duce la concluzia că productivitatea mai mare se obține în firmele medii, acestea rezistând și mai bine pe timpul crizei, având o dotare tehnică mai bună, personal mai calificat și mai multe resurse financiare. Nivelul cifrei de afaceri în 2012 este mai mare decât cel din 2008 la toate categoriile.

Numărul mediu al salariaților din întreprinderi active, pe ramuri ale economiei naționale

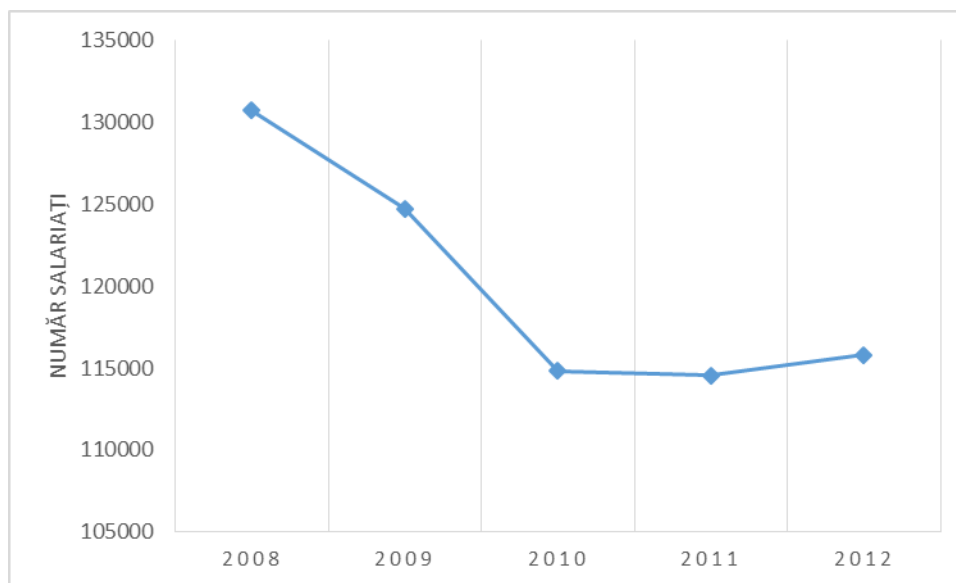
	2008	2009	2010	2011	2012
Total, din care:	130740	124747	114826	114551	115815
AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	2551	2124	1838	1871	2145
INDUSTRIE, TOTAL	46672	40620	38898	40079	40772
INDUSTRIE EXTRACTIVĂ	2889	2935	2911	2862	2946
INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	38875	32858	31441	32771	33350
PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT	2479	2452	2216	1998	1941
DISTRIBUȚIA APEI, SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	2429	2375	2330	2448	2535
CONSTRUCȚII	11039	10143	8482	8356	9886
COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL	22197	20616	17137	19279	18918
HOTELURI ȘI RESTAURANTE	2872	2937	2752	2829	2837
TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	7099	7743	7442	6768	6329
INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	1406	1496	1328	1293	1498
INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURĂRI	2422	2406	1798	1768	1639
TRANZACȚII IMOBILIARE	371	480	439	352	427
ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	1995	1770	2119	1776	1380

ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPPORT	2467	2713	2966	3028	3285
ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE, ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	4273	5063	4731	4295	4328
ÎNVĂȚĂMÂNT	11961	11576	11126	10560	10421
SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	11589	12733	11607	10260	9867
ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE	1078	1488	1446	1311	1345
ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	748	839	717	726	738

Numărul mediu de salariați s-a redus din anul 2008 până în anul 2011 (reducere cu 12,4 la sută), după care a urmat o creștere ușoară în anul 2012 (cu 1,1 la sută) pe fondul crizei economico-financiare la nivel mondial și al economiei României, urmarea fiind falimentele înregistrate în această perioadă și frecvențele restructurări. În structură, ponderea cea mai însemnată în numărul de salariați o dețin cei din industrie (35,2 la sută în anul 2012), urmați de comerț (16,3 la sută în 2012), învățământ (9 la sută în 2012), construcții (8,5 la sută în 2012), sănătate și asistență socială (8,5 la sută în 2012), transport și depozitare (5,5 la sută în 2012), etc.

Populația ocupată la nivelul județului a avut un trend descendent în perioada 2008-2010 (o reducere de 3,6 la sută) după care a urmat o creștere ușoară în anul 2011 și o creștere substanțială în anul 2012, nivelul populației ocupate apropiindu-se de cel din 2008 (99,5 la sută).

Grafic 2.2 Numărul mediu de salariați pe județ

Populația ocupată pe ramuri ale economiei naționale

mii persoane

	2008	2009	2010	2011	2012
Total, din care:	236,8	229,4	228,2	229,0	235,6
AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	68,7	68,8	68,6	69,9	71,9
INDUSTRIE, TOTAL	61,2	55,6	55,8	56,1	57,2
INDUSTRIE EXTRACTIVĂ	3,0	3,0	3,0	2,9	3,1
INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	52,9	47,1	47,8	48,1	49,1
PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT	2,3	2,3	2,1	2,1	1,9
DISTRIBUȚIA APEI, SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	3,0	3,2	2,9	3,0	3,1
CONSTRUCȚII	14,5	13,3	13,2	13,0	13,1
COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL	29,5	29,5	30,6	31,4	31,7
HOTELURI ȘI RESTAURANTE	4,9	3,4	3,6	3,7	4,4
TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	12,5	12,5	12,8	12,8	13,2
INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	1,6	1,4	1,4	1,6	1,9
INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURĂRI	2,6	2,5	2,0	1,9	1,8
TRANZACȚII IMOBILIARE	0,6	0,8	0,6	0,5	0,8
ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	2,7	2,4	2,2	2,4	2,2
ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPT	2,8	3,1	3,2	3,7	4,2
ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE, ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	4,6	5,3	4,7	4,5	4,5
ÎNVĂȚĂMÂNT	12,6	11,9	11,3	11,1	11,1
SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	12,7	13,1	12,3	11,3	11,2
ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE	1,7	1,9	1,8	1,6	1,7
ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	3,5	3,9	4,1	3,5	4,7

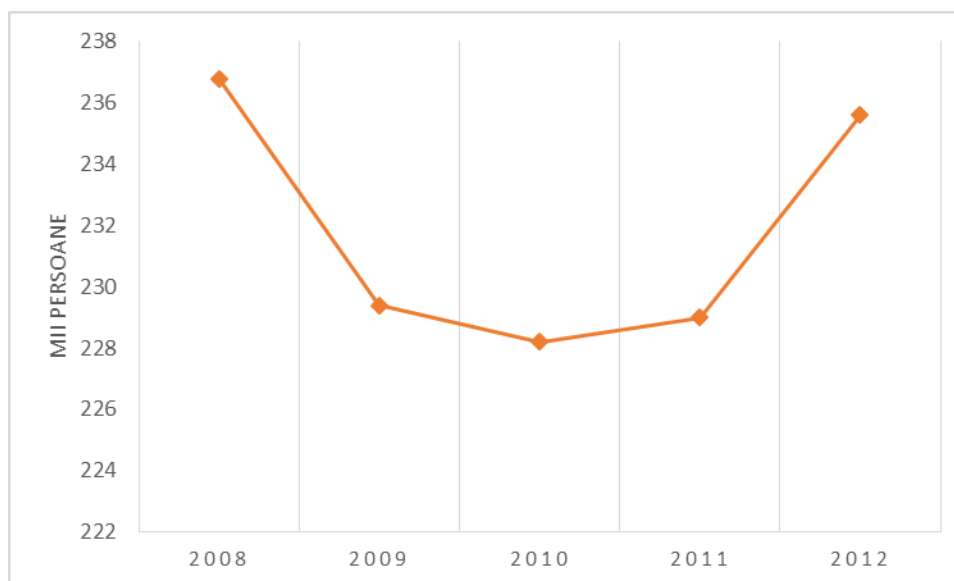
*Numărul mediu de persoane ocupate reprezintă numărul total de personal (salariat și nesalariat) care a lucrat în întreprindere în cursul perioadei de referință inclusiv personalul detașat, renumerat de întreprindere dar care lucrează în afara ei.

Nu sunt cuprinse persoanele fizice individuale ocupate care figurează în balanța forței de muncă.

Sursa: INS – Anuarul Statistic al României 2009-2012; Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012

INS Mureș - Ancheta structurală a întreprinderii.

Grafic 2.3 Populația ocupată în întreprinderi active, din județul Mureș

Economia județului Mureș este destul de diversificată, fiind orientată către activitatea de industrie, comerț, producția și furnizarea energiei electrice, termice, gaz, apă caldă și aer condiționat (în județ există o activitate intensă de exploatare a gazelor naturale), transport și depozitare, hoteluri și restaurante (județul dispune de multe stațiuni balneo-climaterice), etc. Județul Mureș este un important centru administrativ, cu resurse umane și materiale bogate, cu o forță de muncă instruită datorită instituțiilor de învățământ de la Târgu Mureș și Cluj, cu un potențial mare în domeniul agriculturii (o cotă importantă din suprafața județului se află de o parte și alta a Mureșului), precum și existența la nivelul județului a unei populații calificate în producția de artizanat, mic mobilier. Județul are un potențial uriaș de creștere pe domeniile menționate. Ca și neajunsuri ar fi de amintit lipsa unei autostrăzi care să lege acest oraș de orașele importante din țară și străinătate, lipsa de investiții în multe sectoare ale economiei, precum și necesitatea extinderii și modernizării aeroportului.

3.2. Economia județului pe ramuri ale economiei naționale

Activitățile	Numărul unităților active		Cifra de afaceri		Investiții brute	
			MII LEI		MII LEI	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	419	445	...	...	...	...
INDUSTRIE	1542	1557	7739	8489	15713	850
PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT	15	17	5536	6322	493	573

DISTRIBUȚIA APEI, SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	98	103	263	285	81	66
CONSTRUCȚII	1073	1070	1264	1102	88	120
COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL	4139	4229	7055	7313	235	237
TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	867	922	688	783	1197	93
HOTELURI ȘI RESTAURANTE	728	763	226	256	52	47
INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	328	344	242	343	17	12
TRANZACTII IMOBILIARE, INTERMEDIERI FINANCIARE, ÎNCHIRIERI ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII	312	312	644	654	54	104
ÎNVĂȚĂMÂNT	60	70	9	11	1	1
SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	263	272	77	88	15	48
ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII COLECTIVE, SOCIALE, PERSONALE	1712	1800	297	332	7	6
TOTAL JUDEȚ	11556	11904	24040	25978	17953	2157

...-Lipsă date

Sursa:INS- Anuarul Statistic al României 2008-2012;
Anuarul statistic al județului Mureș 2008-2012

În cadrul economiei județului, după cifra de afaceri, locul principal este ocupat de industrie și comerț, urmat de producția și furnizarea energiei electrice, termice, gaz apă caldă și aer condiționat, construcții, transport și depozitare. În anul 2012 existau în județ 11904 unități active, numărul cel mai mare aflându-se în comerțul cu ridicata și amănuntul, urmat de alte activități de servicii colective, sociale și personale, industrie, construcții, transport și depozitare, hoteluri și restaurante. Investițiile brute au fost foarte mari în anul 2011 față de anii anteriori, majoritatea investițiilor fiind realizate în industrie, după care acestea s-au redus la aproximativ la nivelul de la începutul perioadei. Ramurile în care s-au realizat investiții în intervalul 2011-2012 în ordinea volumului sunt: industrie, transport și depozitare, producția și furnizarea energiei electrice, termice, gaz, apă caldă și aer condiționat, comerțul cu ridicata, etc.

4. Industrie și construcții

4.1. Ramuri industriale importante

Producția industrială a județului Mureș este orientată către satisfacerea cerințelor de consum propriu al județului, iar o bună parte către export, în special spre Uniunea Europeană. Valoarea producției industriale în anul 2012 a fost de 26396 milioane lei, mai mare decât cea din 2011 cu 8,2 la sută. În cadrul industriei, principalele ramuri care au contribuit la realizarea producției au fost cele din cadrul industriei extractive, (peste 50 la sută), urmată de industria prelucrătoare

(peste 25 la sută), producția și furnizarea energiei electrice, termice și gaze, apă caldă și aer condiționat, distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor.

În cadrul acesteia ponderi importante se regăsesc la: extracția petrolului și gazelor naturale, producția energiei electrice, producția de îngrășăminte chimice, producția de mașini și aparate electrice, producția mijloacelor de transport, producția de metale și produse din acestea, producția produselor din lemn și împletituri din nuiele, etc.

4.2. Principalele companii din sectorul industrial

EON Energie România, cu sediul social în Târgu Mureș, înființată în anul 2007 cu cifra de afaceri în anul 2012 de 5 257 milioane lei, capital social de 184,8 milioane lei, obiectul principal de activitate fiind producția și furnizarea energiei electrice, termice și gaze. Societatea avea în anul 2012 un număr de 521 salariați.

SC AZOMUREȘ SA, firmă înființată în anul 1991 prin transformarea vechiului combinat în societate comercială, cu capital preponderent american. Firma are obiect de activitate producerea îngrășămintelor chimice, azotoase, complexe a melaminei atât pentru intern cât și pentru export. În anul 2012 aceasta avea o cifră de afaceri de 1829,3 mil lei și 2623 angajați, acestea având un trend descendent în anul 2013, astfel: cifra de afaceri a scăzut la 1593.3 mil lei (87 la sută), iar numărul de salariați la 2457 (93,6 la sută).

SC SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE GAZE NATURALE-ROMGAZ SA, firmă înființată în anul 1991, având obiect de activitate extracția petrolului brut și a gazelor naturale. În anul 2012 firma avea o cifră de afaceri de 1184 milioane lei și 1688 salariați

SC EON GAZ DISTRIBUȚIE SA, are obiect de activitate distribuirea combustibililor gazoși prin conducte, a luat ființă în anul 2000. Capitalul social al firmei în anul 2012 a fost de 1472,3 milioane lei din care 274 milioane lei subscris și vărsat, cifră de afaceri de 744,4 milioane lei, iar firma avea un număr de 3738 salariați. În anul 2013 cifra de afaceri a scăzut la 726,5 milioane de lei, iar numărul de salariați la 1613.

SC ROMCAB SA, firma a fost înființată în anul 1995 și are obiect de activitate fabricarea de cabluri cu fibră optică. Aceasta avea în anul 2012 un capital de 59 milioane lei din care subscris și vărsat 23,5 milioane lei, capital care în anul 2013 a crescut la 94,5 milioane din care 23,5 milioane vărsat. Cifra de afaceri era în anul 2012 de 267,9 milioane lei și care a crescut în anul 2013 la 499,5 milioane lei (cu 73 la sută mai mare). Numărul de salariați în anul 2012 a fost de 283, care a crescut la 349 în anul 2013 (cu 23,3 la sută mai mare), ducând la creșterea productivității muncii.

SC KASTAMONU ROMÂNIA SRL, cu sediu în Reghin, firma a fost înființată în 1991, și are obiect de activitate tăierea și rindeluirea lemnului, iar principalele produse fabricate sunt palul melaminat, foi de uși etc. Firma este cu capital olandez, iar în anul 2012 a avut o cifră de afaceri de 267,3 milioane lei și 786 angajați. În anul 2013 cifra de afaceri a crescut la 461,2 mil lei și 856 angajați, principalele produse fiind destinate exportului.

SC SANDOZ SRL, cu sediul în Târgu Mureș, a fost înființată în anul 1995 și are obiect de activitate fabricarea produselor farmaceutice, firma este cu capital integral elvețian.

Firma avea o cifra de afaceri în anul 2012 de 261,2 milioane lei și 225 salariați. În anul 2013 cifra de afaceri a crescut la 268 milioane lei, iar numărul salariaților la 257.

SC HIRSCHMANN ROMANIA SRL, cu sediul în Chirileu, Mureș și obiect de activitate fabricarea echipamentelor electrice și electronice pentru autovehicule. Firma este cu capital integral austriac și a fost înființată în anul 2007. În anul 2012 aceasta avea o cifră de afaceri de 192,8 milioane lei și 773 salariați. În anul 2013 cifra de afaceri a scăzut la 175 milioane lei (- 9,2 la sută) și 510 salariați (-34 la sută).

SC ZAHĂRUL LUDUȘ SA, înființată în anul 1991 cu capital francez, obiectul de activitate fiind fabricarea zahărului. În anul 2012 firma avea o cifră de afaceri de 171,6 milioane lei și 213 angajați, iar în 2013 acestea au fost de 180,8 milioane lei cifră de afaceri și 220 numărul de angajați.

SC BIO EEL SRL, a fost înființată în anul 1992, jumătate din capital francez, jumătate românesc. Obiectul de activitate a firmei este comerțul cu ridicata a produselor farmaceutice. Cifra de afaceri a fost de 128,3 milioane de lei în anul 2012 iar numărul de salariați de 164. Cifra de afaceri a scăzut cu 12,7 la sută (117,3 milioane lei) iar numărul de salariați a fost aproximativ același de 165 salariați.

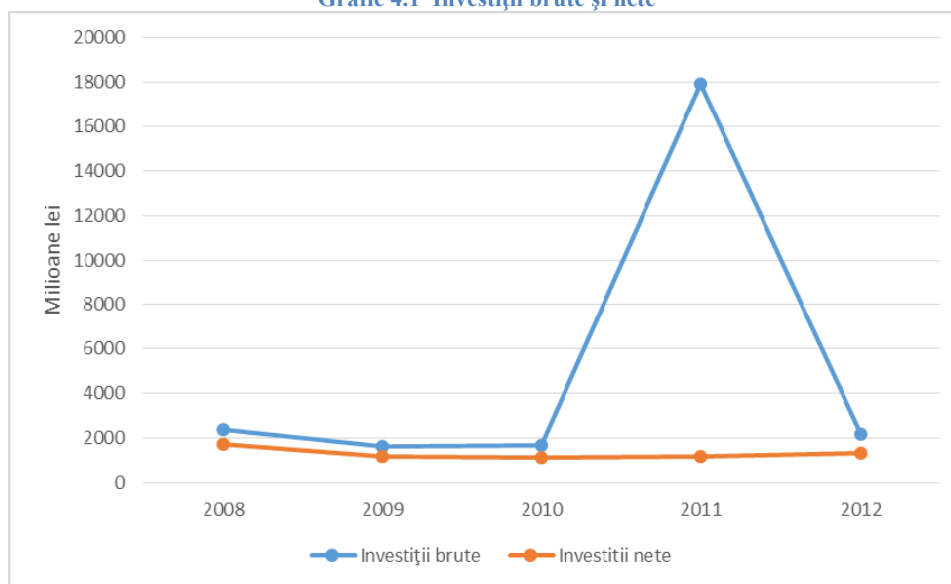
4.3. Activitatea de investiții și construcții

Activitatea de investiții și construcții în perioada analizată, nu a fost la nivelul potențialului pe care îl are județul, prin prisma resurselor și a forței de muncă calificate, urmare a crizei economico-financiare atât la nivel global cât și din România. Volumul investițiilor brute și nete a scăzut în anul 2009 după care a avut o creștere destul de mică până în anul 2012, nivelul acestora în anul 2012 situându-se sub cel din 2008. Trebuie totuși menționat că în anul 2011 valoarea investițiilor brute a avut o creștere foarte mare determinată de tranzacțiile efectuate la societatea națională de gaz Romgaz Romania în valoare de 14935 milioane lei (preluarea centralei de la Iernut, extinderea și modernizarea rețelei, etc), iar investiții nete de 186,2 milioane lei. În perioada analizată s-au executat lucrări în infrastructură, au fost modernizate și extinse capacitățile de producție în industria prelucrătoare, au fost modernizate șosele, s-au construit locuințe, s-au efectuat lucrări de extindere și modernizare a unităților de odihnă, au fost construite hoteluri, pensiuni noi, etc. Pe ramuri, cele mai importante investiții s-au făcut în industria prelucrătoare, comerțul cu ridicata și amănuntul, transport și depozitare, tranzacții imobiliare, producția și furnizarea energiei electrice, termice, gazului și apei potabile, construcția de hoteluri și restaurante, etc.

Perioada	2008	2009	2010	2011	2012
Investiții brute (milioane lei)	2363	1593	1662	17953	2157
Investiții nete (milioane lei)	1697	1167	1138	1151	1300

Sursa:INS- Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012

Grafic 4.1 Investiții brute și nete

Construcția de locuințe 2008-2012

Construcția de locuințe a avut un trend crescător în perioada 2008-2010 când au crescut de la 1110 unități la 1242 unități (o creștere cu 11,9 la sută) după care acestea s-au redus în anul 2011 la 728 unități (58,6 la sută în 2011 față de 2010) și au crescut la 801 unități în anul 2012, urmare crizei economico-financiare care a cuprins și țara noastră, respectiv și județul Mureș.

Din totalul investițiilor efectuate pentru construcția de locuințe pe toată perioada analizată, ponderea covârșitoare (peste 70 la sută) au fost efectuate din fonduri private.

Locuințe terminate			
Anul	Total locuințe	Private	Publice
2008	1110	1017	93
2009	1180	1115	65
2010	1242	874	368
2011	728	648	80
2012	801	721	80

Sursa:INS- Anuarul Statistic al județului Mureș; 2008-2012

5. Agricultură și silvicultură

Județul Mureș este amplasat în centrul Transilvaniei, unde forma de relief predominantă este formată din podișul deluros și coline, alături de câmpia colinară a Transilvaniei, dealurile subcarpatice (multe dealuri acoperite cu păduri), și munți, această formă de împărțire permițând cultura cerealelor, plantelor furajere și a legumelor (în special cultura cerealelor), urmată de creșterea animalelor (bovine, ovine, păsări, porcine, albine) ca principale ramuri a agriculturii, precum și exploatarea lemnului.

Suprafața fondului funciar

mii hectare

	2008	2009	2010	2011	2012
Suprafața totală a județului din care:	671,4	671,4	671,4	671,4	671,4
Suprafața agricolă	411,6	410,3	411,0	411,2	410,7
Suprafața fondului forestier, inclusiv suprafețe cu vegetație forestieră	225,1	219,4	219,6	219,7	219,8
Alte suprafețe	34,7	41,7	40,8	40,5	40,9

Sursa: Direcția județeană de Statistică Mureș

Suprafața fondului funciar are în componență predominant suprafața agricolă (61,2 la sută), suprafața fondului forestier (32,7 la sută) și restul la categoria alte suprafețe (5,2 la sută), la nivelul anului 2012.

5.1. Suprafața agricolă și structura acesteia

În perioada analizată, suprafața agricolă s-a redus de la 411,6 mii ha în 2008 la 410,7 mii ha în 2012. În structură, reducerea se regăsește la categoria arabil, pășuni și fânețe. Structura pe categorii și modificările survenite sunt prezentate în tabelul de mai jos .

mii hectare

Suprafața agricolă a județului Mureș	2008		2009		2010		2011		2012	
	Ha	%	Ha	%	Ha	%	Ha	%	Ha	%
Total, din care:	411,6	100	410,3	100,0	411,0	100,0	411,2	100,0	410,7	100
- arabil	223,4	54,3	221,6	54,0	222,6	54,2	221,3	53,8	221,2	54,0
- pășuni	109,6	26,6	109,6	26,7	107,4	26,1	109,2	26,5	108,6	26,3
- fânețe	71,7	17,4	72,3	17,6	74,1	18,0	73,9	18,0	73,8	18,0
- vii și pepiniere viticole	1,9	0,5	1,9	0,5	1,9	0,5	1,9	0,5	1,9	0,5
- Livezi și pepiniere pomicole	5,0	1,2	4,9	1,2	5,0	1,2	5,0	1,2	5,2	1,2

Sursa: INS – Anuarul Statistic al României 2008-2012; Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012

Parcul de utilaje agricole în perioada analizată a avut modificări semnificative, acestea crescând de la un an la altul, la tractoare (au crescut de la 5110 la 6249 bucăți), semănători mecanice (de la 2083 la 2460 bucăți), vindrovere (de la 30 bucăți la 40), prese de recoltat paie și fân (de la 219 la 257 bucăți), pluguri pentru tractor (de la 4442 la 5132 bucăți), cultivatoare cu tracțiune

mecanică (de la 552 la 714), mașini de stropit și prăfuit (de la 139 la 259 bucăți) și s-au redus combinele autopropulsate (de la 902 bucăți la 849). Numărul utilajelor față de alte județe cu aceeași structură a terenurilor este relativ însemnat, determinat și de suprafața mare a terenului agricol, dar multe dintre acestea sunt îmbătrânite și necesită înlocuire. Proprietatea este în proporție de peste 98 la sută privată.

Situația principalelor utilaje agricole

Denumire	bucăți				
	2008	2009	2010	2011	2012
Tractoare agricole fizice	5150	5232	5247	6156	6249
Pluguri pentru tractor	4442	4482	4513	5121	5132
Semănători mecanice	2083	2109	2113	2446	2460
Combine autopropulsate pentru recoltat cereale și furaje	902	946	954	834	849
Cltivatoare cu tracțiune mecanică	552	573	572	714	714
Mașini de stropit și prăfuit	139	139	136	258	259
Prese de recoltat paie și fân	219	243	249	250	257
Vindrovere autopropulsate pentru recoltat furaje	30	32	33	40	40

Sursa: Anuarul de Statistică al României 2008-2012; Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012

5.2. Suprafața fondului forestier

Suprafața fondului forestier în perioada analizată a avut o reducere de 2,4 la sută în detrimentul categoriei alte suprafețe. Pădurile predominante în zona de munte sunt cele de molid și brad, iar în zona colinară și de dealuri cele de foioase (fag, stejar și gorun).

5.3. Producția agricolă și structura ei

Principalele produse agricole vegetale cultivate în județul Mureș sunt: cerealele (grâu, orz, orzoaică, ovăz și porumb,), plante uleioase (floarea soarelui și soia), plante pentru industrializare (sfecla de zahăr), legume (cartofi, varză, tomate, ceapă), rădăcinoase furajere (sfeclă furajeră), furaje verzi anuale și furaje perene (lucernă și trifoi).

Suprafața cultivată în perioada analizată a crescut în anul 2009, după care s-a redus în 2010, urmată de creștere în anii 2011 și 2012, de la 164065 hectare în 2008 la 180970 hectare în anul 2012, creșterea fiind de 10,3 la sută. Pe culturi creșteri importante s-au înregistrat la porumb boabe, plante uleioase (floarea soarelui), sfeclă de zahăr, rădăcinoase furajere, la furaje verzi anuale și creștere mică la cartofi. Reduceri importante au avut loc la grâu, orz și orzoaică, ovăz precum și o reducere mică la legume.

Suprafața cultivată

hectare

Principalele culturi	2008	2009	2010	2011	2012
Suprafața cultivată total	164065	174528	162106	178288	180970
Cereale pentru boabe, din care:	114183	117517	104170	107519	110000
-grâu	28387	31124	26124	24954	17253
-orz și orzoaică	10541	11214	8600	7831	6973
-ovăz	10398	10354	9352	7678	9647
-porumb	61334	61685	57085	63826	74587
Plante uleioase, din care:	3154	3971	4048	4499	5658
-floarea soarelui	2664	3066	2708	2395	3006
-sfecla de zahăr	1561	1606	2019	1639	1964
-cartofi	7396	7283	7399	7517	7471
-legume	7011	7277	6976	7091	6988
-rădăcinoase furaje	216	273	278	329	340
Furaje verzi din teren arabil, din care:	32616	38867	39529	51880	50639
-plante furajere perene	26206	29956	30486	41695	40848
-furaje verzi anuale	6410	8911	9043	10185	9791

Sursa: Anuarul de Statistică al României 2008-2011; Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2011 Sucursala INS Mureș -Baza de date Tempo

Producția agricolă vegetală la principalele culturi a variat în funcție de suprafețele cultivate, condițiile climaterice din anii respectivi și în funcție de producția medie obținută la hectar. Astfel producția la cereale pentru boabe a scăzut din anul 2001 până în anul 2010, după care a crescut în anul 2011, urmată de reducere în 2012. Producția fizică a scăzut de asemenea la leguminoase, sfecla de zahăr și cartofi. Producția fizică a crescut substanțial la furaje verzi în teren arabil de la 489108 tone în 2011 la 982230 tone în anul 2011 și scade la 417134 (mai mult de jumătate) în anul 2012, în condițiile în care suprafața are o reducere ușoară (2 la sută). Variațiile mari la producțiile obținute sunt determinate de lipsa utilajelor performante, a îngrășămintelor (care sunt scumpe), a sistemelor de irigații, a personalului calificat.

Producția vegetală

tone

	2001	2008	2009	2010	2011	2012
Cereale pentru boabe, din care:	562014	409970	381411	387437	447730	305805
-grâu	124583	93675	88936	77566	92086	48940
-orz și orzoaică	40267	26904	18313	21535	22714	20508
-ovăz	17823	22385	16167	17837	16509	18483
-porumb boabe	378920	254646	249422	260374	304450	213892
Leguminoase pentru boabe	595	491	661	442	422	209
Floarea soarelui	1766	4439	4316	4920	5368	4085
Sfecla de zahăr	110985	54759	72789	78964	70419	65608
Legume	93339	103242	103823	96869	111404	95391
Rădăcinoase furaje	15649	7060	7484	5847	8429	7442
Cartofi	110651	112570	118232	111224	118613	73437
Furaje verzi în teren arabil, din care:	489108	585016	727602	816621	982230	417134
-plante furajere perene	456550	437649	533168	572803	757287	662007
-furaje verzi anuale	32558	147367	194434	243818	224943	176745

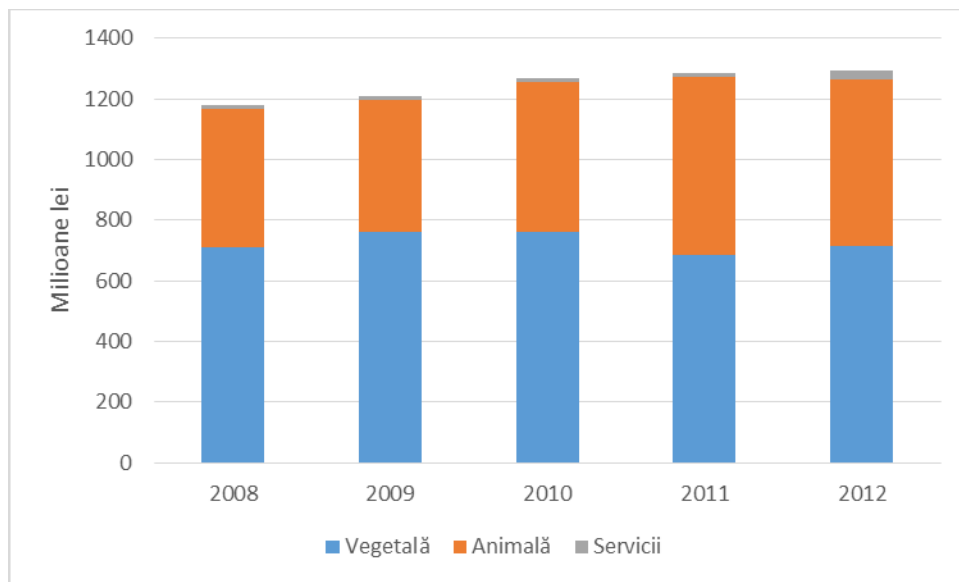
Surs: Anuarul de Statistică al României 2008-2012; Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012 Sucursala INS Mureș -Baza de date Tempo

Valoarea producției totale a crescut în toată perioada analizată, de la 1181,1 lei la 1292,2 (cu 9,4 la sută) lei la producția vegetală a crescut în perioada 2008-2010, după care s-a redus în 2011, urmată de creștere în 2012, producția animală ascăzut în anul 2009, după care a crescut în anii 2010 și 2011, urmată de scădere în anul 2012. La servicii, nivelul valoric s-a redus în anul 2009, urmat de o creștere ușoară în anul 2010, o altă reducere în anul 2011 și o creștere substanțială în anul 2012. Cu toate că valoric producția agricolă a crescut în perioada 2008-2012 (cu 9,4 la sută), în prețuri comparabile aceasta s-a redus deoarece indicele prețurilor de consum per total marfuri a fost în acest interval de 1,30 (decembrie 2012 pe decembrie 2007).

Producția agriculturii în ani				
Anul	Producția ramurii agricultură mil.ron			
	Totală	Vegetală	Animală	Servicii
2008	1181,1	710,7	456,0	14,4
2009	1209,6	759,1	439,5	11,0
2010	1268,8	759,8	497,4	11,6
2011	1283,6	683,6	590,8	9,2
2012	1292,2	713,0	550,3	28,9

Sursa: Anuarul de Statistică al României 2008-2012; Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012

Grafic 5.1 Producția agricolă și structura acesteia (mil.ron)

Din analiza efectivelor de animale la principalele grupe, se poate observa o reducere a efectivelor de animale la bovine, porcine și cabaline, aproape pe toată perioada analizată. Astfel la bovine reducerea este de 17 la sută în anul 2012 față de anul 2008 și 7,2 față de anul 2001, la porcine de de 0,2 la sută față de 2008 și 14,9 la sută față de 2001 iar la cabaline reducerea este de 21,5 la sută față de 2008 și 2001. La ovine și caprine trendul a fost de creștere în intervalul 2001-2012 (65,5 la sută la ovine și 258 la sută la caprine). La familii de albine numărul acestora s-a redus la

mai mult de jumătate în anul 2008 față de 2001, iar în anul 2012 acestea au crescut față de 2008 cu 39,5 la sută.

Situația efectivelor de animale

Specia	mii capete					
	2001	2008	2009	2010	2011	2012
Bovine	72,4	81,0	73,8	67,3	67,6	67,2
Porcine	158,1	143,8	160,0	141,2	131,0	134,5
Ovine	273	323,1	334,0	335,0	409,7	443,7
Caprine	10,6	24,8	24,5	32,8	32,9	38,0
Cabaline	17,9	17,2	16,6	13,3	13,9	13,5
Păsări	1421,4	1574,6	1692,3	1895,3	1977,7	2061,5
Albine-mii familii	127,3	45,1	48,8	46,1	56,6	62,9

Sursa: I.N.S -Anuarul Statistic al României, 2008-2012
-Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012

Producția animală în perioada analizată a înregistrat scăderi la carne de 15,5 la sută, creșteri la lapte în 2012 față de 2008 de 10 la sută, la lână de 42,4 la sută, miere extrasă de 4,3 la sută, precum și la producția de ouă cu 58 la sută.

Producția animală

Categoria	UM	2008	2009	2010	2011	2012
Carne	Mii tone	37,6	37,6	34,4	34,5	31,8
Lapte	Mii hl	1812	1812	1672	1910	1992
Lână	Tone fiz	625	625	508	526	890
Ouă	Mil.buc	136	136	207	214	215
Miere extrasă	Tone	982	982	661	1197	1025

Sursa: I.N.S – Anuarul Statistic al României, 2008-2012
-Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012

6. Transporturi

6.1. Rețeaua feroviară

Situația rețelei de cale ferată aflată în exploatare în județul Mureș este prezentată în tabelul de mai jos:

	kilometri				
Rețea cale ferată în jud.Mureș	2008	2009	2010	2011	2012
TOTAL, din care:	283	283	283	279	279
-electrificate	87	87	87	87	87
-linii cu ecartament normal	282	282	282	279	279

Sursa: I.N.S – Anuarul Statistic al României 2010- 2012
- Anuarul Statistic al județului Mureș 2010-2012

Rețeaua căilor feroviare are o lungime de 279 km, municipiul Targu Mureș fiind un important nod de cale ferată din România. De aici pleacă trenuri în direcțiile: Brașov, Miercurea Ciuc, Sibiu, Alba Iulia, etc.

6.2. Rețeaua rutieră

Rețeaua de drumuri publice în județul Mureș	2008	2009	2010	2011	2012
Total din care:	2095	2098	2095	2116	2117
- modernizate	422	425	426	455	455
Drumuri naționale	412	414	412	413	455
Drumuri județene și comunale	1683	1684	1683	1703	1703

Sursa: I.N.S -Anuarul Statistic al României 2011-2012
-Anuarul Statistic al județului Mureș 2010-2012

Rețeaua de drumuri publice din județul Mureș, deși este mare, nu este suficient de dezvoltată, pentru a face față traficului în creștere în ultima perioadă, fiind necesară terminarea autostrazii Transilvania pentru a face legătura între Târgu Mureș-Cluj și Europa Occidentală. De asemenea, sunt necesare fonduri pentru modernizarea rețelei existente, aceasta fiind modernizată în proporție de 21,5 la sută. În anul 2012 lungimea rețelei de drumuri era de 2117 km din care 455 km

modernizați. Pe aici trece drumul european E60, (Brest-Nantes-Basel (Bâle)-Viena-Budapesta-Oradea-Cluj Napoca-Târgu Mureș-Brașov-București-Constanța).

6.3. Aeroporturi

Județul Mureș dispune de un aeroport internațional în funcțiune, amplasat în imediata vecinătate a orașului, la Vidrasău. Aeroportul a fost înființat în anul 1936 și a suferit numeroase modificări și dezvoltări în timp, având loc consolidarea și modernizarea infrastructurii. În prezent pe aeroport operează mai mulți operatori (Cimber Air, Tarom, Wizz Air), care au curse aproape zilnic, cu destinația Barcelona, Budapesta, Billund, București, Bologna, Dormund, Londra, Madrid, Milano, etc. Traficul de pasageri anual a crescut de la un an la altul fiind de peste 300 mii de pasageri în anul 2013.

7. Comerț exterior

7.1. Valoarea exporturilor și a importurilor și ponderea acestora în nivelurile pe țară

Activitatea de comerț exterior a cunoscut o creștere relativ redusă în perioada 2008-2012, astfel: valoarea exporturilor a crescut de la 705,4 milioane euro în 2008 la 801,4 milioane euro în 2012 (cu 13,61 la sută), iar cea a importurilor de la 794,7 milioane euro în 2008, la 1011 milioane euro în 2012 (cu 27,22 la sută), ritmul de creștere al acestora fiind mai mare decât la exporturi.

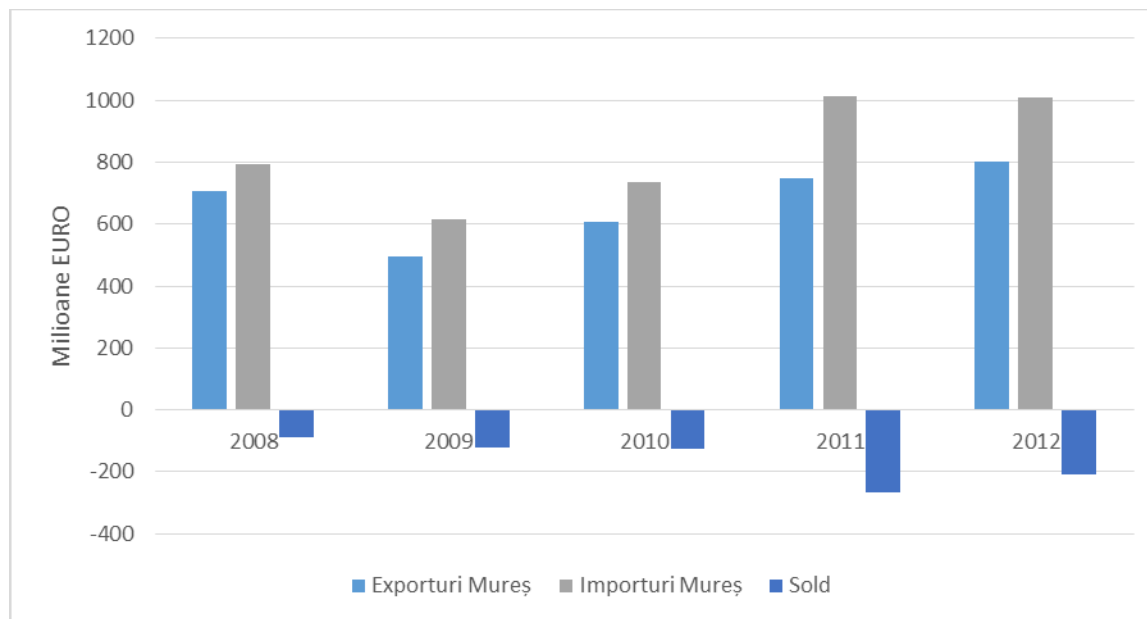
Exporturile și importurile județului Mureș și ponderea acestora în nivelurile pe țară

	2008	2009	2010	2011	2012
Exporturi Mureș (milioane euro)	705,4	494,4	606,6	747,6	801,4
Exporturi țară (milioane euro)	33725	29084	37360	45292	45070
Ponderea județului în total țară (%)	2,09	1,70	1,62	1,65	1,75
Importuri Mureș (milioane euro)	794,7	614,5	734,2	1014,7	1011
Importuri țară (milioane euro)	57240	38953	46869	54952	54704
Ponderea județului în total țară (%)	1,39	1,58	1,57	1,85	1,85
Sold	-89,3	-120,1	-127,6	-267,0	-209,6

Sursa: INS -Anuarul Statistic al României 2008- 2012; Anuarul statistic al județului Mureș 2008-2012

Ponderea exporturilor județului Mureș în totalul exporturilor țării a scăzut în anul 2009 și 2010 și a crescut ușor în anii 2011 și 2012, nivelul atins fiind sub cel din 2008. Importurile au avut un trend ascendent în perioada 2008-2012 în importurile țării, crescând de la 1,39 la sută în anul 2008 la 1,85 la sută în anul 2012 (o creștere de 36 la sută).

Grafic 7.1 Comerțul exterior

EXPORTURILE FOB DE MĂRFURI, PE SECȚIUNI ȘI PE PRINCIPALELE CAPITOLE DIN NOMENCLATORUL COMBINAT (NC)

Situația exporturilor pe capitate din NC

milioane euro

Cod NC	Secțiuni, capitate din NC	2008	2009	2010	2011	2012
	Total	705,4	494,4	606,6	747,6	801,4
	Din care:					
I	Animale vii și produse animale	4,0	6,0	5,1	6,3	9,0
II	Produse vegetale	2,4	3,2	5,3	9,2	8,1
III	Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IV	Produse alimentare, băuturi, tutun	4,6	1,3	3,1	5,7	9,3
V	Produse minerale	0,0	0,1	0,1	0,7	0,0
VI	Produse ale industriei chimice și ale industriilor conexe	273,7	124,1	192,8	241,0	250,0
VII	Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	1,9	2,2	2,9	0,3	16,3
VIII	Piei crude, piei tăbăcite, blănuri și produse din acestea	9,4	6,5	6,7	7,3	7,9
IX	Produse de lemn, plută și împletituri din nuiele	43,4	38,0	38,3	46,8	58,9

X	Pastă de lemn, deșeuri de hârtie sau de carton; hârtie și carton și articole din acestea	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
XI	Materii textile și articole din acestea	99,4	88,5	85,9	93,1	83,3
XII	Încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare	9,5	11,8	16,1	16,4	21,6
XIII	Articole din piatră, ciment, ceramică, sticlă și din alte materiale similare	22,2	19,6	21,6	22,5	21,6
XV	Metale comune și articole din acestea	21,2	16,9	16,9	32,9	39,2
XVI	Mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imagini	65,7	62,8	92,9	126,2	141,7
XVII	Mijloace de transport	48,0	36,1	30,3	32,6	30,3
XVIII	Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, de măsură, de control sau precizie, instrumente	12,7	12,5	14,5	18,6	21,0
XX	Mărfuri și produse diverse	77,4	62,8	66,7	69,4	70,4
XXII	Alte produse nenominalizate în altă parte	9,5	1,5	7,1	9,2	12,5

Sursa: I.N.S -Anuarul Statistic al României 2008-2012;
- Anuarul Statistic al județului Mureș 2008-2012.

Situația importurilor pe NC

milioane euro

Cod NC	Secțiuni, capitole din NC	2008	2009	2010	2011	2012
	Total	794,7	614,5	734,2	1014,7	1011
	Din care:					
I	Animale vii și produse animale	50,4	46,1	42,5	46,4	45,8
II	Produse vegetale	17,3	9,9	9,1	21,0	27,4
III	Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	0,5	0,4	0,3	0,4	0,6
IV	Produse alimentare, băuturi, tutun	11,4	10,5	10,8	15,0	14,8
V	Produse minerale	54,4	79,0	129,8	24,5	243,9
VI	Produse ale industriei chimice și ale industriilor conexe	164,1	115,9	126,6	135,6	97,7
VII	Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	65,1	48,4	61,8	82,1	87,3
VIII	Piei crude, piei tăbăcite, blănuri și produse din acestea	10,6	7,1	8,1	9,0	10,7
IX	Produse de lemn, plută și împletituri din nuiele	3,6	2,8	4,8	6,4	6,0
X	Pastă de lemn, deșeuri de hârtie sau de carton; hârtie și carton și articole din acestea	10,0	7,6	9,1	9,2	11,2
XI	Materii textile și articole din acestea	115,7	87,4	92,1	101,0	94,7

XII	Încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare	9,1	6,4	7,2	7,3	7,5
XIII	Articole din piatră, ciment, ceramica, sticlă și din alte materiale similare	7,1	6,1	6,2	6,2	5,1
XV	Metale comune și articole din acestea	84,3	57,0	77,3	113,7	115,7
XVI	Mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imagini	98,0	69,1	85,0	141,0	169,8
XVII	Mijloace de transport	44,0	30,0	30,4	36,1	34,3
XVIII	Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, de măsură, de control sau precizie, instrumente	15,4	12,9	12,5	14,9	16,5
XX	Mărfuri și produse diverse	24,0	14,2	15,2	14,0	14,3
XXII	Alte produse nenominalizate în altă parte	10,7	2,9	5,5	10,6	7,8

În perioada analizată, ponderi însemnate la export s-au înregistrat la următoarele grupe de produse: produse ale industriei chimice și ale industriilor conexe; mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imagini; materii textile și articole din acestea; mărfuri și produse diverse; produse de lemn, plută și împletituri din nuiiele; metale comune și articole din acestea; mijloace de transport. La import cele mai importante grupe au fost: produse minerale, mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imagini; metale comune și articole din acestea; produse ale industriei chimice și ale industriilor conexe; materii textile și articole din acestea; materiale plastice, cauciuc și articole din acestea; animale vii și produse animale.

7.2. Principalele categorii de produse exportate

Județul Mureș are o economie destul de echilibrată, ramurile acesteia producând atât pentru intern cât și pentru export. Principalele produse exportate sunt: îngrășăminte chimice; mașini aparate și echipamente electrice, aparate de înregistrare sau reproducere; cazane, mașini, aparate și dispozitive mecanice; articole și accesorii de îmbrăcăminte; încălțăminte și articole similare; mobilă; lemn, cărbune și articole din lemn; produse din fontă, fier și oțel; cupru și articole din cupru; vehicule terestre și părți ale acestora. Principalele țări în care sunt exportate produsele obținute în județul Mureș în anul 2013 sunt: Austria (31 la sută), Italia (13,8 la sută), Ungaria (8,7 la sută), Franța (6,3 la sută), Polonia (5,7 la sută), Turcia (4,4 la sută), China (3,8 la sută), Olanda (3,5 la sută), SUA (3,1 la sută), Bulgaria, Cehia, Germania, Algeria, Spania, Marea Britanie, Kenia, Federația Rusă, Slovacia, Ucraina (toate acestea având pondere în total exporturi sub 3 la sută).

8. Forța de muncă și veniturile salariale

8.1. Populația ocupată

Populația ocupată a județului Mureș a scăzut continuu în perioada 2008-2010, urmată de o ușoară creștere în anul 2011, după care o reducere de 2,6 la sută în anul 2012. În total populație ocupată, ponderea județului s-a menținut relativ constantă la 2,7 la sută pe toată perioada analizată, dar a avut o creștere ușoară în total regiune, de la 22,62 la sută la 22,90 la sută în perioada 2008-2009, după care s-a redus continuu până la 22,42 la sută în anul 2012.

Populația ocupată civilă la sfârșitul anului

mii persoane

	2008	2009	2010	2011	2012
Total economie	8747	8410.7	8411	8504	8191.9
Regiunea Centru	1046,5	1001.8	998.8	1004.8	994.4
Județul Mureș	236.8	229.4	228.2	229.0	223.0

Sursa: I.N.S -Anuarul Statistic al României 2010-2012;

-Anuarul Statistic al județului Mureș 2010-2012

Numărul mediu de salariați ai județului a scăzut de la 130,7 mii persoane în anul 2008 la 114,6 mii persoane în 2011 și a crescut la 115,8 mii persoane în anul 2012.

Ponderea acestora în total salariați pe economie s-a menținut aproximativ la același nivel de 2,6 la sută, iar în numărul mediu de salariați pe regiune de la 20,6 la sută în anul 2008 a crescut la 21 la sută în perioada 2009-2011 și s-a redus la 20,3 la sută în anul 2012.

Număr mediu de salariați

mii persoane

	2008	2009	2010	2011	2012
Număr mediu salariați pe județ	130.7	124.7	114.8	114.6	115.8
Număr mediu salariați pe țară	5046.3	4774.3	4376	4348.7	4442.9
Număr mediu salariați pe Regiunea Centru	632.8	586.1	544.2	546.4	567.9

Sursa: INS – Anuarul Statistic al României 2010- 2012;

Anuarul Statistic al județului Mureș 2010- 2012

8.2. Șomeri

Numărul șomerilor a crescut de la 11,6 mii persoane la 20,0 mii persoane în 2009 și s-a redus la 19,7 mii persoane în 2010, la 14,6 mii persoane în 2011, după care a crescut la 15,1 mii persoane în 2012.

Rata șomajului pe județ a fost superioară celei pe regiune cu excepția anilor 2011 și 2012 când a fost mai mică și a anului 2010 când au fost egale, dar a fost superioară celei pe țară pe toată

perioada analizată. Rata șomajului a crescut de la 4,7 la sută în anul 2008 la 8,0 la sută în anul 2009 (aproape dublu), s-a menținut la același nivel în anul 2010 și s-a redus la 6 la sută în anii 2011, 2012.

Numărul de șomeri și rata șomajului

mii persoane

	2008	2009	2010	2011	2012
Număr șomeri județ	11.6	20.0	19.7	14.6	15.1
Număr șomeri țară	403.4	709.4	627	461	493.8
Rata șomajului pe județ (%)	4.7	8.0	8.0	6.0	6.0
Rata șomajului pe țară (%)	4.4	7.8	7.0	5.2	5.4
Rata șomajului pe regiunea Centru	5.2	9.6	8.0	6.1	6.2

Sursa INS: Anuarul Statistic al României 2011-2012; Anuarul Statistic al județului Mureș 2010-2012

8.3. Salariu mediu nominal

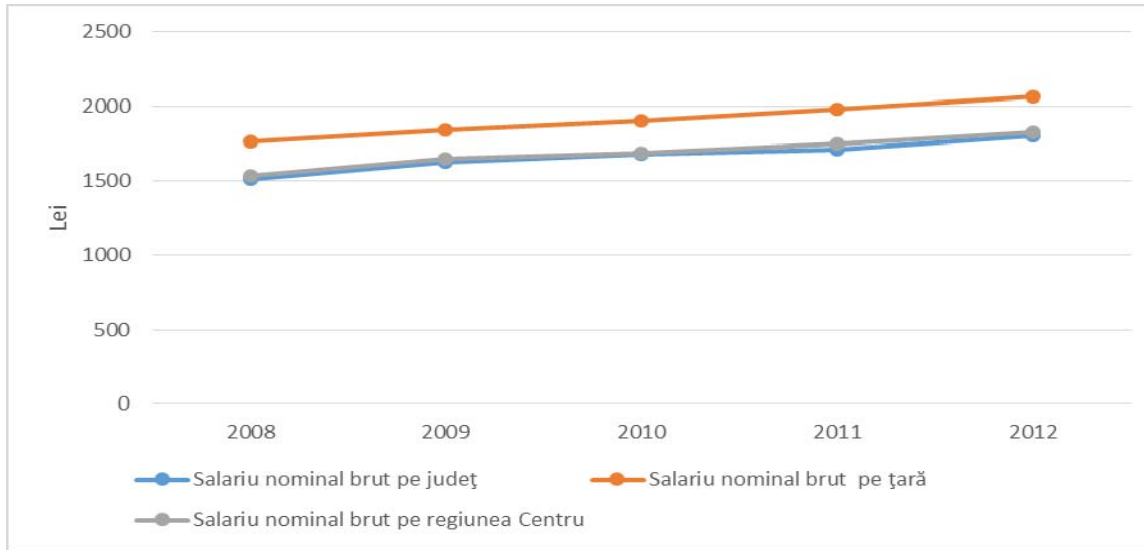
8.3.1. Salariu mediu nominal brut

Salariu mediu brut pe județ a fost inferior celui pe regiune și pe țară, pe toată perioada analizată. Acesta a crescut în perioada 2008-2012 de la 1508 lei în 2008 la 1804 lei în 2012, având o creștere de peste 19,6 la sută în termeni nominali, dar în termeni reali acesta s-a redus deoarece rata inflației a fost de 30 la sută (decembrie 2012 față de decembrie 2007).

	2008	2009	2010	2011	2012
Salariu nominal brut pe județ	1508	1623	1680	1711	1804
Salariu nominal brut pe țară	1761	1845	1902	1980	2063
Salariu nominal brut pe regiunea Centru	1535	1645	1687	1749	1823

Sursa: I.N.S -Anuarul Statistic al Romaniei 2010, 2011, 2012;
-Anuarul Statistic al județului Mureș 2010, 2011, 2012

Grafic 8.1 Salariul nominal brut

8.3.2. Salariu mediu nominal net

Salariul mediu nominal, pe județ, a fost inferior celui pe regiune pe toată perioada 2008-2012, la fel și față de salariul mediu pe țară. În perioada analizată, salariul mediu pe județ a avut o creștere de peste 16 la sută, dar ținând cont de rata inflației, acesta s-a redus în termeni reali.

	2008	2009	2010	2011	2012
Salariu nominal net pe județ	1133	1207	1238	1252	1315
Salariu nominal net pe țară	1309	1361	1391	1444	1507
Salariu nominal net pe regiunea Centru	1150	1223	1240	1279	1330

Sursa: I.N.S -Anuarul Statistic al României 2008-2012;
-Anuarul Statistic al județului Mureș 2008- 2012

9. Activitatea bancară

9.1. Rețea bancară

La începutul anului 2013 sistemul bancar din județul Mureș numără 39 sucursale, 80 agenții și un punct de lucru. Majoritatea acestor unități bancare sunt concentrate în mediul urban, respectiv în orașele: Mureș, Făgăraș, Săcele și Codlea, Predeal, Râșnov, Rupea, Victoria, Zărnești. Rețeaua teritorială a băncilor comerciale a fost într-o extindere permanentă până în anul 2008, când pe fondul crizei financiare unele unități s-au închis, proces care continuă și în prezent. Gradul de bancarizare, este foarte redus în mediul rural, chiar inexistent în unele zone și localități.

Lista unităților bancare din județul Mureș

	INSTITUȚIE CREDIT	NUMĂR SUCURSALE	NUMĂR AGENȚII	NUMĂR PUNCTE LUCRU
1	ALPHA BANK ROMANIA S.A.	1	2	0
2	BANCA COMERCIALA INTESA SANPAOLO ROMANIA S.A.	1	1	0
3	BANCA MILLENNIUM S.A.	1	0	0
4	BANK LEUMI ROMANIA S.A.	1	0	0
5	BRD-Groupe Societe Generale S.A.	1	23	0
6	Banca Comerciala CARPATICA S.A.	1	2	0
7	Banca Comerciala FERROVIARA S.A.	1	0	0
8	Banca Comerciala Romana S.A.	5	7	0
9	Banca Romaneasca S.A. Membra a Grupului National Bank of Greece	3	0	0
10	Banca Transilvania S.A.	1	20	0
11	Banca de Export Import a Romaniei EXIMBANK S.A.	0	1	0
12	Bancpost S.A.	1	3	0
13	CEC BANK S.A.	3	3	0
14	Credit Europe Bank (Romania) S.A.	1	0	0
15	GARANTI BANK S.A.	0	1	0
16	ING Bank N.V., Amsterdam - sucursala Bucuresti	0	1	0
17	LIBRA INTERNET BANK S.A.	1	0	0
18	Nextebank S.A.	1	1	0
19	OTP BANK ROMANIA S.A.	1	1	0
20	PIRAEUS BANK ROMANIA S.A.	3	0	0
21	RAIFFEISEN BANK S.A.	0	14	0
22	ROMANIAN INTERNATIONAL BANK S.A.	1	0	0
23	TBIBank EAD Sofia –Sucursala Bucuresti	0	0	1
24	UniCredit Tiriatic Bank S.A.	4	0	0
25	VOLKSBANK ROMANIA S.A.	7	0	0
	Total	39	80	1

Sursa: BNR-Direcția de Statistică

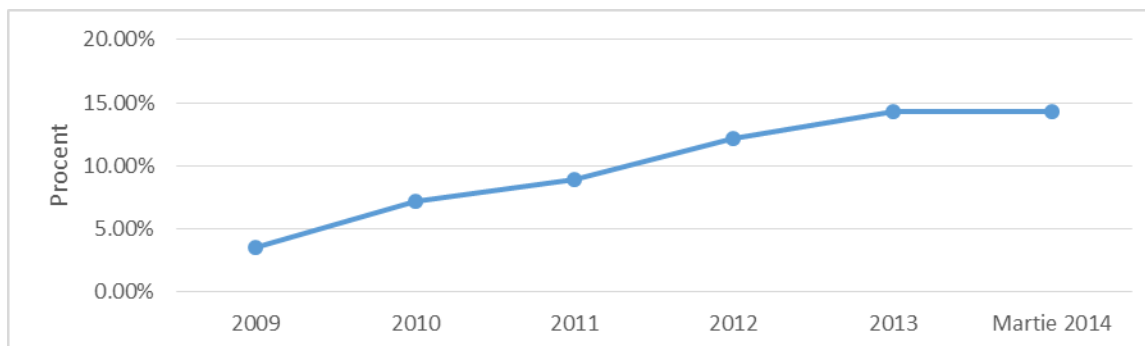
9.2. Credite și depozite bancare

a) Credite bancare în perioada 2009-martie 2014

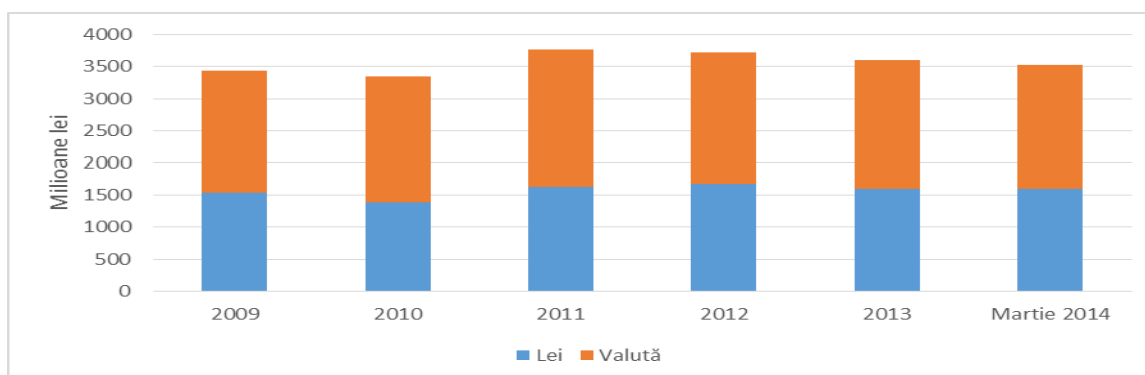
Milioane lei, la sfârșitul perioadei						
Explicații	Valori la sfârșitul perioadei					
	2009	2010	2011	2012	2013	Martie 2014
Total, din care:	3440.9	3342.6	3763.6	3732.3	3600.3	3521.6
- Lei	1543.8	1383.8	1629.4	1679.5	1605.5	1596.3
- Valută	1897.1	1958.8	2134.2	2052.8	1994.8	1925.3
Restanțe, din care:	123.5	240.8	334.0	455.5	515.8	505.3
- Lei	91.0	133.0	153.9	181.4	168.3	171.3
- Valută	32.5	107.8	180.1	274.1	347.5	334.0
Persoane fizice total, din care:	1847.6	1868.7	1929.0	1878.3	1865.3	1840.5
- Lei	794.7	722.8	690.2	678.5	677.1	676.8
- Valută	1052.9	1145.9	1238.8	1199.8	1188.2	1163.7
Persoane juridice total, din care:	1586.6	1468.7	1829.4	1848.1	1727.7	1677.9
- Lei	747.5	660.2	938.8	1000.0	927.3	918.3
- Valută	839.1	808.5	890.6	848.1	800.4	759.6

Sursa : Banca Națională a României

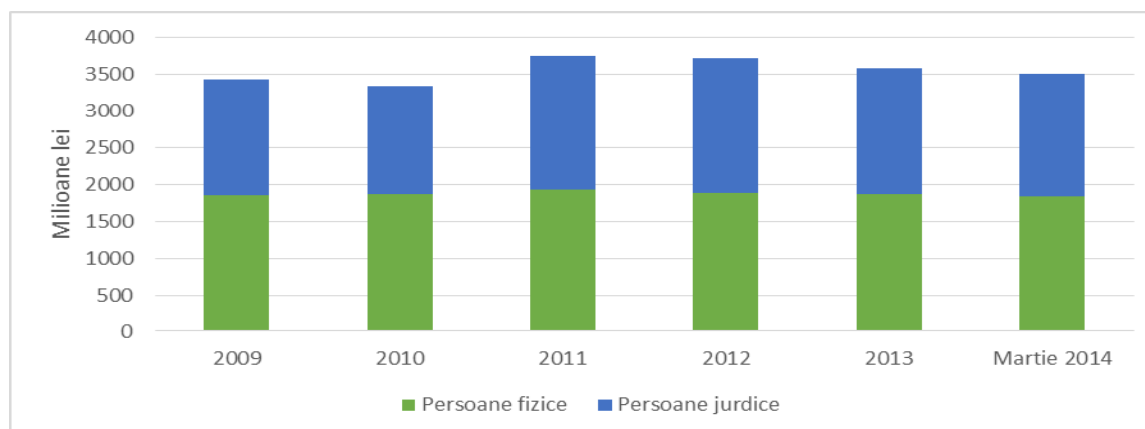
Grafic 9.1 Ponderea creditelor bancare restante din total credite

Grafic 9.2 Structura creditelor bancare după moneda de denominare

Graphic 9.3 Structura creditelor bancare după beneficiari

Situația depozitelor bancare pe perioada 2009-martie 2014 a județului Mureș

milioane lei

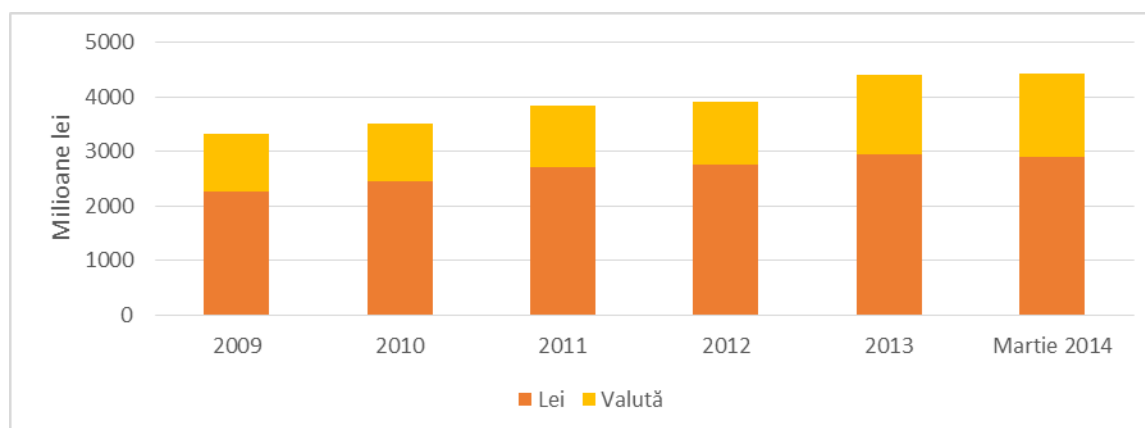
Explicații	Valori la sfârșitul perioadei					
	2009	2010	2011	2012	2013	Martie 2014
Total, din care:	3321.0	3513.2	3841.3	3971.0	4414.3	4428.3
Lei:	2263.0	2451.5	2718.8	2755.0	2948.6	2897.4
- Agenți economici	722.7	819.4	885.8	871.5	985.9	895.6
- Populație	1479.8	1564.2	1773.2	1810.8	1885.0	1923.8
Valută:	1058.0	1061.7	1122.5	1169.9	1465.7	1530.9
- Agenți economici	252.0	215.9	332.8	311.6	542.7	625.1
- Populație	800.9	841.3	784.2	875.6	912.8	897.3

Sursa: Banca Națională a României

*Structura depozitelor bancare după moneda de denominare

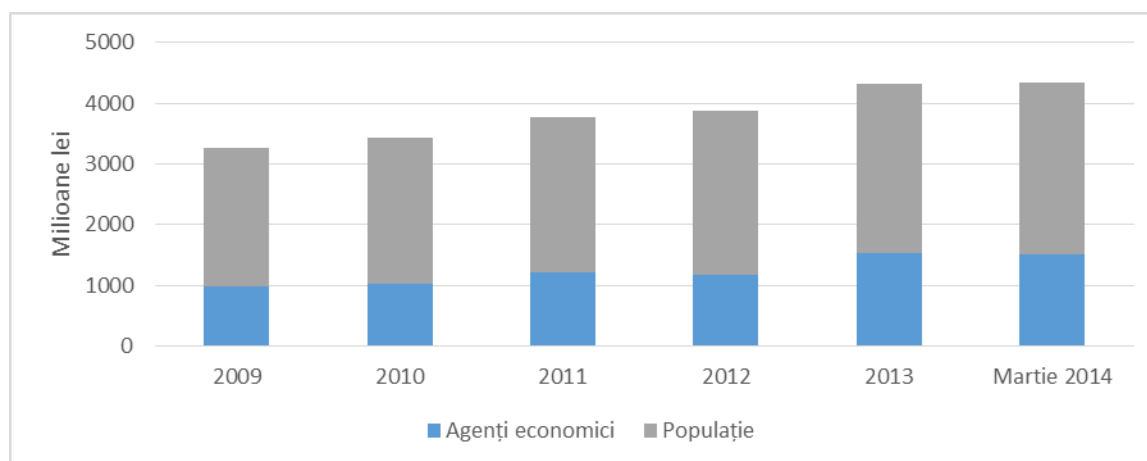
*Structura depozitelor bancare după tipul de deponenți

Grafic 9.4 Structura depozitelor bancare după moneda de denominare

Grafic 9.5 Structura depozitelor bancare după tipul de deponenți

Volumul creditelor s-a redus în anul 2010 față de anul 2009 cu 3 la sută, după care a crescut în anul 2011 față de 2010 cu 12,6 la sută, creștere care se menține și în anul 2012 (cu 3,1 la sută), după care urmează o reducere a acestora în anul 2013 cu 4,4 la sută față de 2012 și 0,6 la sută la finele lui martie 2014.

În cifre reale, deși creșterea brută pe perioada analizată a fost de 2,3 la sută, aceasta a fost anulată de creșterea prețurilor de consum (rata inflației), care în perioada analizată a fost de 22,6 la sută.

Ponderea creditelor în valută este de 54,7 la sută în martie 2014 față de 45,3 la sută a celor în lei, în condițiile în care în anul 2009 creditele în lei aveau o pondere de 44,9 la sută în total credite, pondere care în perioada analizată a crescut cu 0,4 la sută în detrimentul creditelor în valută.

Ponderea creditelor restante în totalul creditelor a crescut de la 3,6 la sută în 2009 la 14,3 la sută la finele lui martie 2014, ca urmare a crizei economico-financiare, care a afectat atât firmele cât și populația.

Ponderea creditelor acordate populației a fost superioară ponderii creditelor acordate mediului de afaceri (53,7 la sută în anul 2009) și s-a redus în martie 2014 la 52,3 la sută.

Volumul disponibilităților bănești, deși era inferior volumului creditelor în anul 2009 (96,5 la sută grad de acoperire a creditelor din depozite), acestea au crescut constant în tot intervalul analizat ajungând în martie 2014 la 4428,3 milioane lei cu 25,7 la sută mai mari decât volumul creditelor (125,7 la sută grad de acoperire a creditelor din depozite).

Pe total perioadă analizată valoarea depozitelor a crescut și în termeni reali, creșterea de 33 la sută (2012 față de 2008) fiind superioară ratei inflației de 22,6 la sută.

10. Investiții străine

Situația primelor 30 de firme care au investiții străine, cu cifra de afaceri aferentă anului 2012 peste 10 milioane lei

Nr. crt.	CUI	Denumire raportor	Cifra de afaceri la 31.12.2012 mil.lei	Cota de participare străină %	Aționari	Capitalul social vărsat mil.lei
1	1200490	SC AZOMURES SA	1829,3	19.05 24.12 56.83	Azomures Holding LLC US Pelican Fertilizer GMBH CH Eurofert Investments LLC US	52,6
2	1235668	SC KASTAMONU ROMANIA SA	267,3	99.78	Kastamonu Entegre AS TR Keas Holding BV NL	235,9
3	7608294	SC SANDOZ SRL	261,1	100	Norvatis Pharma AG CH	109,2
4	10666988	SC HOCHLAND ROMANIA SRL	197,4	100	Hochland SE DE	12,3
5	21408186	SC HIRSCHMANN ROMANIA SRL	192,7	100	Hirschmann Automotive GMBH AT	29,3
6	1233870	SC ZAHARUL LUDUS SA	171,6	98.97	Franco Roumaine Des Sucrerie FR	31,2
7	1199107	SC BIO EEL SRL	128,3	50	Persoana fizica FR	2,1
8	1200929	SC GEDEON RICHTER ROMANIA SA	123,1	99.87	Richter Gedeon Vegyeszeti Gyar Nilvanoşan Micodo RT HU	416,0
9	16466520	SC VITAFOAM ROMANIA SRL	110,7	37.26 55.41	Vita International Limited GB Vita industrial Limited GB	27,1
10	15193724	SC CABLETEAM SRL	107,7	100	Persoana fizică DE	11,9
11	4786360	NEXTEBANK S.A	81,2	94.97	MKB Bank ZRT HU	192,3
12	1217009	SC CIE MATRICON SA	80,7	100	Cie Automotive Nuevos Mercados ES	2,3

13	13673670	SC Daw Benta Romania SRL	78,0	50.00	Deutsche Amphibolin Werke von Robert Murjahn Stift DE	3,8
14	22918469	SC Westfleisch Rominia SRL	69,4	100	Westfleisch EG DE	0,0002
15	15845267	SC Alpina Shoe Production SRL	67,2	62.00	Sican Beheer BU NL	0,004
16	14663313	SC Marsorom SRL	66,8	100	Marso Holding KFT HU	1,1
17	21236676	SC EON Romania SRL	62,3	9.83 20.36 69.81	BERD 5F EON Energie AG DE EON Ruhrgaz International GMBH DE	1442,9
18	12169802	SC Zaharcom SRL	61,3	100	FRANCO Roummaine de Sucrierie FR	0,2
19	11927054	SC Allbright COM SRL	52,1	15.00 85.00	Persoană fizică IT Persoană fizică IT	0,0002
20	26622376	SC OZR Fruit SRL	50,6	95.00	Persoană fizică CZ	0,0002
21	8102405	Sc Mobila Sovata SRL	50,4	100	Groupe Parisot SAS FR	3,1
22	21760076	SC Monotex SRL	49,8	70.00	Sider ARC SPA IT	4,2
23	18019910	SC Sefar SRL	45,4	100	Sefar AG CH	110,8
24	17459637	SC Uniprest Instal SRL	45,4	100	Renrom NL	1,5
25	3563696	SC Surub Trade SRL	43,5	22.26 66.34	Persoana fizică Hu Persoană fizică HU	0,01
26	17942770	SC Novochem România SRL	39,7	100	Novochem KFT HU	0,85
27	18352832	SC RGT SRL	39,1	90.00	Persoana fizică HU	0,03
28	14424790	SC Rowo SRL	38,8	18.00 82.00	Finest SPA IT Effezeeta SPA IT	17,8
29	9719787	SC VBH Romcom SRL	38,8	100	VBH HOLDING AG DE	0,3
30	6064798	SC Herlitz România SRL	38,1	49.00	Herlitz AG DE	0,4

Sursa: Agenția BNR Mureș, Site Ministerul de Finanțe 2013

Investitorii importanți din județul Mureș provin din: Austria, Germania, Ungaria, Cehia, Marea Britanie, Olanda, Franța, Spania, Italia, membre ale Uniunii Europene, dar și din țări precum SUA, Elveția, Turcia, etc. Principalele domenii de activitate în care s-au efectuat investiții străine sunt: extracția țițeiului și gazelor naturale, producția de energie electrică și termică, fabricarea de piese, subansamble pentru autovehicole, comerțul cu ridicata și amănuntul al produselor farmaceutice, al produselor lactate, materialului lemnos, fabricarea produselor chimice de bază, fabricarea de produse din lemn, transportul rutier de marfuri, etc. Cea mai mare sumă investită se ridică la peste 1442,9 milioane lei de către Eon Energie AG și Eon Ruhrgaz Internațional GMBH din Germania, iar cea mai mare cifră de afaceri realizată în 2012 a fost de peste 1829,3 milioane lei, realizată de către SC AZOMUREȘ SA.

Bibliografie

- BNR Buletine statistice
- Institutul Național de Prognoză, Rapoarte 2009-2012
- Institutul Național de Statistică, Anuarul de comerț internațional al României
- Institutul Național de Statistică, Anuarul demografic al României
- Institutul Național de Statistică, Anuarul statistic al României 2009, 2010, 2011,2012
- Institutul Național de Statistică, Anuarul statistic al județului Mureș, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012
- Institutul Național de Statistică, Buletine statistice teritoriale
- Institutul Național de Statistică, Informații socio-economice despre județul Mureș 2009-2012, Conturi naționale 2007 – 2012;
- Conturi naționale cu date regionale 2003-2012
- Baza de date sucursala regionala Mureș
- Site-ul instituțiilor de cultură, universităților mureșene și altor instituții